

AMK Mededelingen

Afgiftekantoor: Hoboken 1

Mededelingen van de Koninklijke Antwerpse Mycologische Kring vzw
15 december 2004

verschijnt driemaandlijks
2004.4

ISSN 0771-9884

AMK
Mededelingen van de Antwerpse Mycologische Kring

verschijnt driemaandlijks
15 september 1985

Editoriaal

Tijdens de kerstvakantie wil onze redactie graag de volgende data voorstellen: 1. 15 september 1985, 15 maart 1995, 15 september 2000, 15 maart 2001, 15 september 2002, 15 maart 2003, 15 september 2004, 15 maart 2005.

Inhoud

15. Inhoud
16. J. Schaefer, Over de betekenis van het interprovinciaal
17. H. van de Put, Het gewilde interprovinciaal
18. S. G. G. van de Put, De Nederlandse mycologische
19. F. van der Velden, Het Nederlandse mycologische
20. De Nederlandse mycologische kring

AMK Mededelingen
Mededelingen van de Koninklijke Antwerpse Mycologische Kring v.z.w.
verschijnt driemaandlijks
15 maart 1995

Afgiftekantoor: Hoboken 1

AMK Mededelingen
Mededelingen van de Koninklijke Antwerpse Mycologische Kring v.z.w.
verschijnt driemaandlijks
15 maart 2000

AMK Mededelingen
Mededelingen van de Koninklijke Antwerpse Mycologische Kring v.z.w.
verschijnt driemaandlijks
15 maart 1990

Afgiftekantoor: Hoboken 1

AMK Mededelingen
Mededelingen van de Koninklijke Antwerpse Mycologische Kring v.z.w.
verschijnt driemaandlijks
15 maart 2000

AMK Mededelingen
Mededelingen van de Koninklijke Antwerpse Mycologische Kring v.z.w.
verschijnt driemaandlijks
15 september 2002

Afgiftekantoor: Hoboken 1

AMK Mededelingen
Mededelingen van de Koninklijke Antwerpse Mycologische Kring v.z.w.
verschijnt driemaandlijks
15 september 2003

AMK Mededelingen
Mededelingen van de Koninklijke Antwerpse Mycologische Kring
15 maart 2001

Afgiftekantoor: Hoboken 1

AMK Mededelingen
Mededelingen van de Koninklijke Antwerpse Mycologische Kring v.z.w.
verschijnt driemaandlijks
2001.1

Inhoud AMK Mededelingen 2004.4

H. Hendrickx	
Editoriaal	101
A. de Haan	
Aanvulling Editoriaal	101
Overlijden	102
P. Van der Veken	
In memoriam Herman Mervielde	102
H. De Meulder	
Paddestoelen op Adelaarsvaren (<i>Pteridium aquilinum</i> (deel 2)	104
Nieuwjaarsreceptie 2005	110
R. Walley	
Dubbelgangers (1) Cantharellen	111
A. de Haan	
Een eigenaardige <i>Cortinarius</i> : <i>Inocybe lacera</i> var. <i>heterospora</i>	114
J. Paulussen	
De terugkeer van <i>Inocybe sambucina</i> ?	119
R. Walley	
Boekbesprekingen	121
K. Van de Put	
Nieuwtjes uit de recente tijdschriften	123
P. Holemans	
Nieuwtjes uit de bibliotheek	126
Website News	126
Lidgeld 2005	126
Vlaamse Mycologendag 2005	127
Achtste Ontmoetingsdag ANKONA	127
Veertiende contactdag LIKONA	127
Jaarboek LIKONA	128
Educatieve avonden	128

Redactie AMK Mededelingen

A. de Haan, H. De Meulder, F. Dielen, J. Gelderblom, J. Schavey, K. Van de Put, E. Vandeven, J. Volders, R. Walley
Eindredactie & vormgeving: H. Hendrickx, Dalweg 16, 2328 Meerle, tel.: 03/3158769
Verzending: H. De Meulder, Verenigde Natieslaan 131, 2660 Hoboken

Richtlijnen voor auteurs van artikels in AMK Mededelingen

Alle leden van de Koninklijke Antwerpse Mycologische Kring hebben het recht te publiceren in AMK Mededelingen. Artikels kunnen ingestuurd worden zowel in duidelijk handschrift als getikt. Teksten op diskette van 3.5" of verzonden per e-mail zijn ook van harte welkom.

Alle artikels moeten naar Harrie Hendrickx, Dalweg 16, 2328 Meerle e-mail: harrie.hendrickx@skynet.be gezonden worden, ten laatste zes weken voor het verschijnen.

Figuren in inkt mogen maximaal 16,6 cm x 23,4 cm groot zijn, inclusief maatstrepen en nummering van de tekeningen. Grotere tekeningen zullen verkleind of versneden worden. De figuren worden best voorzien van een maatstreek om de afmetingen aan te duiden. Vermeld steeds naam en adres van de auteur.

COPYRIGHT ©

Het copyright voor tekst en illustraties van de artikelen berust bij de Koninklijke Antwerpse Mycologische Kring (KAMK). Auteurs behouden het recht om de eigen tekst en illustraties voor andere doeleinden te gebruiken.

Het is niet toegestaan volledige of gedeelten van artikelen of illustraties over te nemen zonder toestemming van de redactie.

Omslagfiguur ontwerp: Pascale Holemans

ISSN 0771-9884

wettelijk depot: BD 36771

verantwoordelijke uitgever en eindredactie: H. Hendrickx, Dalweg 16, 2328 Meerle

AMK Mededelingen wordt gerealiseerd met steun van het Provinciebestuur van Antwerpen

Editoriaal

Harrie Hendrickx

“Papa, waarom doe je dat dan, je hoeft dat toch niet en je krijgt er toch niets voor...” zei mijn dochtertje van 10 jaar enkele maanden geleden toen ik weer eens flink chagrijnig was omdat het met de lay-out van AMK-Mededelingen niet zo best wilde lukken en de “deadline” naderde...

Begin november, terwijl ik dit aan het schrijven ben, zijn de werkzaamheden voor deze AMK-Mededelingen al weer volop aan de gang. Enkele weken geleden zijn de personen die de vaste rubrieken verzorgen door Lieve Deceuninck aangeschreven met het verzoek hun bijdrage op tijd door te sturen. Ook is Gut Tilkin al volop bezig geweest met het inscannen van artikels die getypt aangeleverd worden, en de eerste correctie van deze. Het begin van de maand voorafgaand aan het verschijnen van een nieuwe AMK-Mededelingen is altijd weer een beetje spannend. Krijgen we het blad gevuld? Komt er wel genoeg kopij binnen? En, voor dit jaar, kunnen we twee pagina's met foto's vullen? Toch nog maar een paar mensen vragen of ze nog iets hebben. Tot nu gelukkig nog nooit problemen gehad om een Mededeling vol te krijgen met dank aan alle, min of meer vaste, schrijvers. Al wel verschillende keren te veel kopij gehad waardoor er wat doorgeschoven moet worden naar het volgende nummer, maar dan weer de vraag wat wel en wat niet. Een luxeprobleem.

Nu de eerste bijdragen binnen beginnen te druppelen kunnen deze doorgestuurd worden naar de “lezers”, redactieleden die de artikels kritisch doorlezen en eventueel corrigeren op taal- en stijlfouten, mycologische inhoud en gemaakte afspraken over vermelding van literatuur, afkortingen van auteurs van paddestoelnamen ...enz.

Eind november hoop ik van iedereen alles terug te hebben zodat we, André, Karel, Mil en ikzelf, tijdens een redactieraadvergadering beslissen wat en hoe we verbeteren of veranderen.

Daarna begint het werk pas echt. Al de verbeteringen moeten aangebracht worden, teksten geconverteerd naar het programma waarin Mededelingen wordt opgemaakt, tekeningen en foto's ingescand en bewerkt en daarna het feitelijk samenstellen van het

blad. Dat worden weer vele en vele, vaak late uren. Het is altijd weer een hele puzzel om alles passend in een goede volgorde te krijgen zonder teveel half, of nog minder gevulde pagina's. En dat allemaal binnen het geplande aantal bladzijden want als ons blaadje te dik, beter gezegd te zwaar wordt gaan de portokosten flink omhoog wat onze schatbewaarder niet echt kan waarderen.

En dan, na vele proefafdrukken, komt dan eindelijk het punt dat je kunt zeggen...dit moet het dan maar worden. Het manuscript kan nu naar Hubert De Meulder die voor het drukken en de verzending zorgt. Er valt toch wel wat van je af als het eenmaal zo ver is.

Als dan zo half december AMK-Mededelingen op de deurmat valt is het toch altijd weer een beetje spannend hoe het er definitief is komen uit te zien. En natuurlijk zullen er bij het eerste snelle doorbladeren weer enkele foutjes direct opvallen waar destijds vele keren over heen gekeken of gelezen is. Maar daar valt nu niks meer aan te doen. Even enkele weken lekker niet met Mededelingen bezig zijn en dan weer langzaam aan het volgende nummer gaan denken. Of toch niet? De samenvattingen van de artikels moeten nog doorgemailed worden naar Pascale evenals verschillende aankondigingen zodat zij die op onze website kan zetten en voor komend jaar moet ik ook eens gaan rondvragen of iemand een voorblad wil tekenen en.....

Tijdens de drie jaren dat ik de eindredactie van AMK-Mededelingen heb is de lay-out vernieuwd en zijn er het afgelopen jaar kleurenafbeeldingen opgenomen. Op de laatste bestuursvergadering is besloten dat het komende jaar de kleurenfoto's blijven. Dit alles komt de kwaliteit ten goede. Maar de waarde van ons tijdschrift is nog altijd de kwaliteit van de artikels. En deze is door al de jaren erg hoog geweest. Zonder de auteurs zou het onmogelijk zijn een blad als dit uit te geven. Zolang zij blijven schrijven maken wij een AMK-Mededelingen om zo een bijdrage te leveren aan de mycologie in het algemeen en de Vlaamse mycologie in het bijzonder. Een bijdrage waar we terecht trots op mogen zijn.

Ja, daar doe je het voor...

Aanvulling Editoriaal

André de Haan

De vierde aflevering AMK-Mededelingen 20 jaar ligt voor u en in plaats van gevierd te worden hebben de

redactie en mededwerkers nog harder gewerkt. Een goede eigenschap van gedreven liefhebbers, want

ook hierin zijn ze "slechts amateurs". Maar het resultaat is verre van amateuristisch en kan wedijveren met dat van de beste "professionals". Aan al diegenen die dit verwezelijken onze welgemeende proficiat.

Het opnemen van kleurenfoto's is zeer goed onthaald. Het biedt mogelijkheden tot opnemen van artikels die een breder publiek aanspreekt, met toch een hoge mycologische waarde. Het bestuur besliste dan ook, nadat onze schatbewaarder zijn zegen gaf, om ook volgend jaar in twee van de vier nummers kleurenfoto's op te nemen.

Op 22 maart gaat de jaarlijkse Algemene vergadering

van werkende leden door. Een vergadering ons door de wet en onze statuten opgelegd maar voor onze Kring zeer belangrijk. Het is daar dat de belangrijke beslissingen voor de toekomst worden genomen. Hierbij dan ook de oproep eraan deel te nemen of u te laten vertegenwoordigen.

Zoals aangekondigd verwachten wij u allemaal op onze nieuwjaarsreceptie om bij een drankje bij te praten en voor 2005 nieuwe plannen te maken.

Het KAMK-bestuur wenst alle leden en familie gezellige feestdagen, een gezond en vredevol 2005 met een nooit geziene paddestoelenrijkdom, maar vooral met veel mycologenvriendschap.

Overlijden

André de Haan

Met droefheid vernamen we het overlijden van Herman Mervielde. Hoewel het met Herman al een tijdje niet zo goed ging kwam het nieuws toch nog onverwacht en heeft het een droeve stempel gedrukt op het weekend in Limburg.

Herman was vele jaren lid van onze Kring en niet alleen bekend wegens zijn uitmuntende kennis van o.a. Korstzwammen en Polyporen maar ook voor zijn

zacht en innemend karakter en bedachtzame omgang. Wij zullen Herman missen als mycoloog en als vriend.

Het Bestuur biedt zijn oprechte blijken van medeleven aan zijn vrouw Marie-José, zijn familie en vrienden van de Oost-Vlaamse Mycologische Werkgroep.

In memoriam Herman Mervielde

(11-9-1921 25-10-2004)

Paul Van der Veken

Nu de herfst hoogtij viert is Herman Mervielde zacht en sereen van ons heengegaan. Sedert meer dan 20 jaar was de herfst voor Herman het hoogseizoen, omdat hij zich dan volop kon wijden aan de studie van de paddestoelen en zwammen. Die studie had hij aangevat in de herfst van zijn leven.

Door zijn afkomst, zijn vorming als geograaf en zijn carrière als leraar middelbaar onderwijs kwam hij tot de studie van de natuur, de landschappen en de planten. De inheemse planten waren dus een vroeg studieobject, en in de zestiger jaren deponeerde hij zijn herbariummateriaal in de Nationale Plantentuin. Vanaf 1980 ging zijn belangstelling meer uit naar de paddestoelen en zwammen en in 1982 sloot hij zich aan bij de jonge Oost-Vlaamse Mycologische Werkgroep die in de Universiteit was opgericht en die er jaarlijks een paddestoelententoonstelling inrichtte. Hij zette zich mee in voor die tentoonstellingen en andere activiteiten van de groep. Al spoedig blonk hij uit door zijn studie van de

zwammen die op hout groeien; hij werd een expert in Aphylophorales dankzij zijn wetenschappelijke werkwijze, zijn grote werkkraft, en de vele contacten met andere mycologische verenigingen, zoals de Koninklijke Antwerpse Mycologische Kring, nadien ook de Vlaamse-Mycologen-Vereniging, de Nederlandse Mycologische Vereniging, en mede dankzij zijn echtgenote Les Naturalistes Luxembourgeois.

Hij legde wetenschappelijk waardevolle mycologische collecties aan in België en omliggende landen, tot zelfs in Papua, waar hij mijn reisgezel was in de zomer van 1990. Al deze collecties heeft hij keurig verzorgd, bestudeerd en dan geschonken aan de Universiteit waar ze beschikbaar zijn voor verdere studie. Herman publiceerde tientallen nota's en artikels in verschillende tijdschriften over zijn bevindingen en droeg ook daardoor bij tot een betere kennis van de mycoflora in België en daarbuiten.

Kennis vergaren en onbaatzuchtig doorgeven was zijn

leidmotief. Hij was een geboren didacticus en gewaardeerd spreker op vergaderingen en congressen.

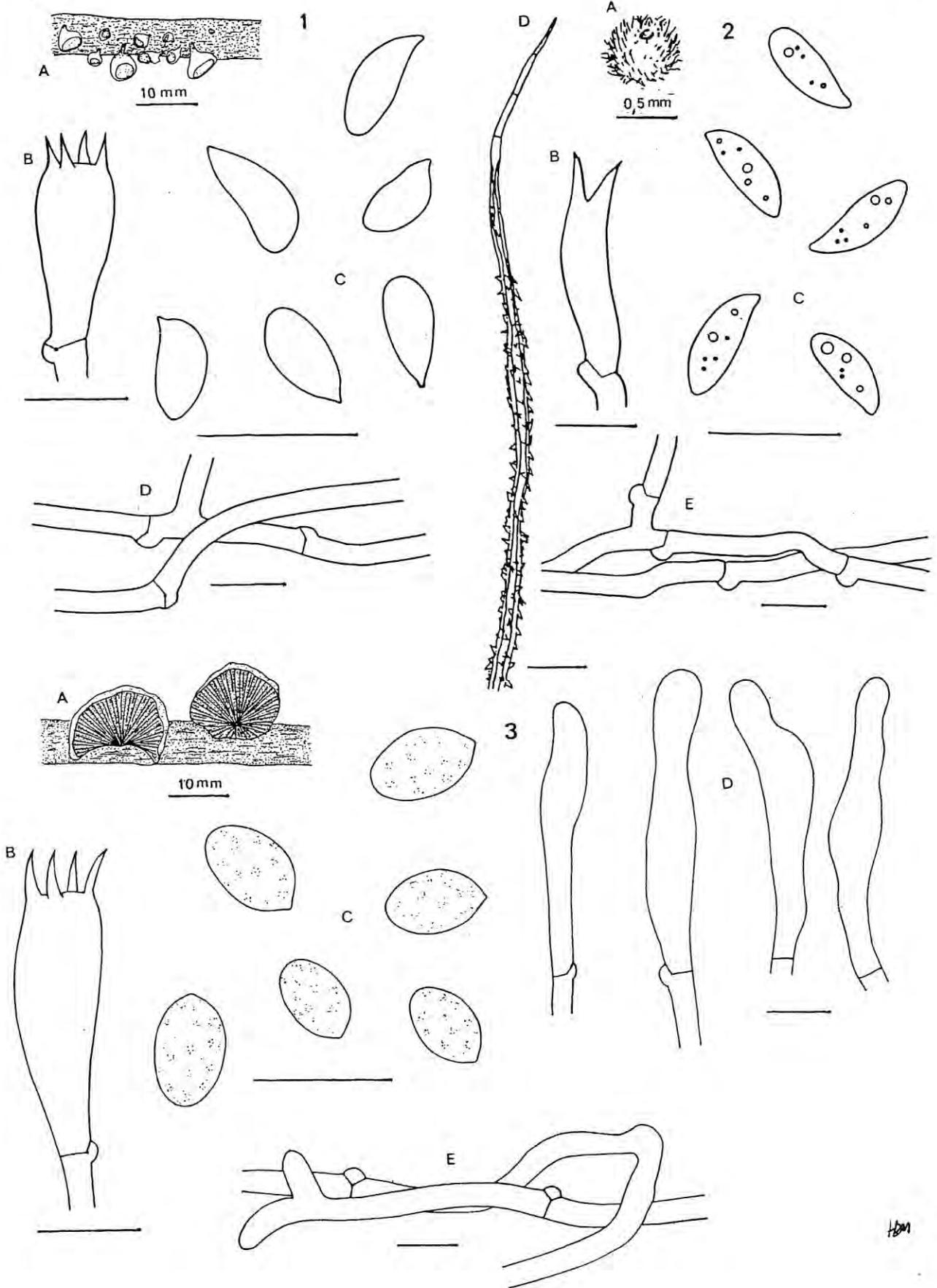
Zijn talenten heeft hij ontwikkeld, zijn licht niet onder de korenmaat geplaatst maar het integendeel laten schijnen voor iedereen. Hij bleef daarbij een bescheiden en minzaam man, steeds ernstig, dienstbaar en loyaal. Hij was mijn goede vriend en ik ben hem dankbaar voor al wat hij mij, de Universiteit en vele anderen heeft bijgebracht. Wij zullen Herman erg missen. Wij zullen hem blijven gedenken als een goed mycoloog en een goed mens.

Mycologische publicaties Herman Mervielde

- MERVIELDE H. & VAN DER VEKEN P. (1987) Korstzwammen (Corticiaceae s.l.) langs de Belgische kust. *M. Soc. Roy. Bot. Belgique* 9: 24-26.
- MERVIELDE H. & VAN DER VEKEN P. (1989) Zware kaaszwam, Appelboomkaaszwam, Witte polypoor, Schuimpolypoor zeg maar Aurantioporus fissilis in Vlaanderen gevonden. *Meded. Antwerpse Mycol. Kring*. 1989: 99-101.
- MERVIELDE H. & VAN DER VEKEN P. (1989) Achroomyces vestitus (Boud. & Galz.) Wojewoda, een onopvallende maar blijkbaar voor België nieuwe Auriculariaceae. *Meded. Antwerpse Mycol. Kring*. 1989: 102-105.
- MERVIELDE H. (1993) Aphylophorales-vondsten in Oost-Vlaanderen in 1991. *Meded. Vlaamse Mycologendag* 1: 67-75.
- MERVIELDE H. (1994) Een uiterst merkwaardige polypoor: Perenniporia fraxinea (Bull.: Fr.) Ryv. *Meded. Antwerpse Mycol. Kring*. 1994: 55-59.
- MERVIELDE H. (1995) Merkwaardige Herobasidiomyceten en Ahylophorales van het jaar 1993. *Meded. Vlaamse Mycologendag* 3: 27-36.
- MERVIELDE H. (1996) Vuilleminia Maire 1902. *Meded. Vlaamse Mycologendag* 4: 44-50.
- MERVIELDE H. (1997) Drie merkwaardige polyporen: Tyromyces wynnei (Berk. & Br.) Donk, T. wakefieldiae Kotl. & Pouzar en Rigidoporus undatus (Pers.: Fr.) Donk. *Jaarb. VMV* 1: 88-97.
- MERVIELDE H. & VAN DER VEKEN P. (1997) Commentaar bij Ryvarden & Gilbertson European polypores (1993-1994). *Jaarb. VMV* 1: 15-24.
- MERVIELDE H. (1998) Thelephora cuticularis Berk., voor het eerst gevonden in België. *Meded. Antwerpse Mycol. Kring*. 1998: 47-49.
- MERVIELDE H. (1998) Syzygospora tumefaciens op Collybia dryophila. *Meded. Antwerpse Mycol. Kring*. 1998: 50-55.
- MERVIELDE H. (1999) Een weekend sprokkelen in de Ardennen. *Meded. Antwerpse Mycol. Kring*. 1999: 80-81.
- MERVIELDE H. (2000) Hyfen en hyfensystemen van de Hymenomyceten. *Jaarb. VMV* 5: 22-38.
- MERVIELDE H. (2000) Bescheiden, maar de moeite waard, Arrhenia spathulata (Fr.: Fr.) Redhead, Gesteeld mosoortje. *Meded. Antwerpse Mycol. Kring*. 2000: 21-23.
- MERVIELDE H. (2000) Pleurotus pulmonarius (Fr.: Fr.) Qu., Bleke oesterzwam. *Meded. Antwerpse Mycol. Kring*. 2000: 23.
- MERVIELDE H. (2000) Uit de werkgroepen een weekend sprokkelen in de Ardennen. *Coolia* 43: 40-41.
- MERVIELDE H. (2000) Ceriporiopsis subvermispora en Trechispora hymenocystis: nieuw voor Nederland. *Coolia* 43: 156-159.
- MERVIELDE H. (2000) Enige aantekeningen over het geslacht Exobasidium Woronin (Bladgast) in België en Nederland 1. *Coolia* 43: 189-193.
- MERVIELDE H. & VAN DER VEKEN P. (1990) Bijdrage tot de kennis van de Heterobasidiomyceten in Vlaanderen. In: VAN DER VEKEN P. (ed.) 13de Nationale Tentoonstelling van Voorjaarszwammen. Rijksuniversiteit Gent, 12-13 mei 1990. Soortenlijst en symposiumverslag, p. 45-63.
- MERVIELDE H. (2001) Enige aantekeningen over het geslacht Exobasidium Woronin (Bladgast) in België en Nederland 2. *Coolia* 44: 1-11, 33-35.
- MERVIELDE H. (2003) Clavicornia pyxidata, een unieke vondst in Vlaanderen. *Meded. Antwerpse Mycol. Kring*. 2003: 2-4.
- MERVIELDE H. (2003) Geastrum lageniforme Vitt., lang gezocht, eindelijk gevonden. *Meded. Antwerpse Mycol. Kring*. 2003: 15-16.
- MERVIELDE H. (2003) Byssocorticium byssovirens (Fr.) Bondartsev & Singer, een mooie, zeldzame vondst. *Meded. Antwerpse Mycol. Kring*. 2003: 45-46.
- MERVIELDE H. (2003) Een niet alledaagse vondst op slaapmos: Arrhenia retiruga (Bull.: Fr.) Redhead. *Meded. Antwerpse Mycol. Kring*. 2003: 65-66.
- MERVIELDE H. & VAN DER VEKEN P. (2003) Arrhenia retiruga (Bull.: Fr.) Redhead, Gerimpeld mosoortje, een niet alledaagse vondst op Brachythecium rutabulum, en het uitgebreide genusconcept van Arrhenia. *Jaarb. VMV* 8: 35-38.
- Herman werkte ook mee aan de Aantekenlijsten van de KAMK, en werkte een belangrijk deel van de Aphylophorales uit voor de nieuwe soortenlijst van Vlaamse macrofungi (in voorber.)

Pl. 1

HBM

Paddestoelen op Adelaarsvaren (*Pteridium aquilinum*) – deel 2

Hubert De Meulder
Verenigde Natieslaan 131
B- 2660 Hoboken

De Meulder H. Fungi on Bracken fern (*Pteridium aquilinum*) - part 2. Med. Antwerpse Mycol. Kring 2004: 104-110

Summary

A research for the occurrence of fungi on dead stems and fronds of *Pteridium aquilinum*, executed in 2002 in the Antwerp area resulted in 60 species (+ 11 species of Myxomycetes). In this second part of our study 9 species are briefly described and illustrated. They all belong to the order of the Agaricales viz.: *Calyptella capula*, *Flagelloscypha minutissima*, *Crepidotus lundellii*, *C. luteolus*, *C. variabilis*, *Galerina nana*, *G. marginata*, *Laccaria laccata* var. *pallidifolia* and *Melanotus phillipsii*.

Samenvatting

Een onderzoek naar het voorkomen van paddestoelen op dode bladeren van Adelaarsvaren, dat uitgevoerd werd in de Antwerpse regio, resulteerde in 60 soorten (+ 11 soorten Slijmzwammen). In dit tweede deel van de studie worden 9 soorten in het kort beschreven en geïllustreerd. Ze behoren alle tot de orde van de Agaricales viz.: *Calyptella capula* - Brandnetelklokje, *Crepidotus lundellii* - Bleek oorzwammetje, *C. luteolus* - Gelig oorzwammetje, *C. variabilis* - Wit oorzwammetje, *Flagelloscypha minutissima* - Klein zweephaarzwammetje, *Galerina nana* - Kristalmosklokje, *G. marginata* - Bundelmosklokje, *Laccaria laccata* - Gewone popzwam, *Melanotus phillipsii* - Schelpkaalkopje.

Beschrijving per soort

13. *Calyptella capula* (Holmsk.: Fr.) Quél.

Brandnetelklokje (Plaat 1, figuur 1)

Vruchtlichamen: 2-5 x 2-6 mm, beker- tot trechtvormig, meestal hangend, wit tot crèmekleurig, rand glad tot iets gekerfd, met korte steel van ca. 2 x 0,5 mm, geleidelijk overgaand in de beker; hymenium glad; solitair of gezellig groeiend.

Sporen: 6-8,5 x 3-4 μm , elliptisch, eenzijdig iets afgeplat, glad, hyalien, inhoud soms met enkele druppels.

Basidia: 20-28,5 x 6-8 μm , knotsvormig, 4 sterigmen, met basale gesp.

Hyfensysteem: monomitisch, hyfen 2-4 μm diameter, septen met gespen.

←Plaat 1. Fig. 1. *Calyptella capula*. A: vruchtlichamen, B: basidium, C: sporen, D: hyfen.

Fig. 2. *Flagelloscypha minutissima*. A: vruchtlichaam, B: basidium, C: sporen, D: haar, E: hyfen.

Fig. 3. *Crepidotus lundellii*. A: vruchtlichamen, B: basidium, C: sporen, D: cheilocystiden, E: hyfen van de hoedhuid.

Maatstreef = 10 μm

Onderzocht materiaal: op dode, liggende bladstelen, Kontich "Vuile plas", IFBL C4.47.13, 24.05.02, De Meulder 155638,50 (BR).

Opmerkingen: de gevonden soort, die vooral wordt aangetroffen op dode stengels van Brandnetel (*Urtica dioica*) is minder gekend van Adelaarsvaren. Er dient opgemerkt dat in het onderzocht gebied veel brandnetels voorkwamen.

14. *Crepidotus lundellii* Pilat

Syn.: *Crepidotus amygdalosporus* (Kühner & Romagn.)
Bleek oorzwammetje (Plaat 1, figuur 3)

Hoed: tot 25 mm diameter, onregelmatig waaiervormig, ongesteeld, rand iets ingebogen, gelobd, niet gestreept, wit tot iets isabelkleurig, viltig, mat, met viltige haartjes aan het substraat gehecht.

Lamellen: dicht opeen, met tussenlamellen, radiair vanuit een excentrisch punt, buikig, geelachtig tot okerkleurig, snede fijn gewimperd.

Geur en smaak: onbeduidend.

Sporen: 7-9,5 x 4-6 μm , breed elliptisch tot amandelvormig, dunwandig, glad tot zeer fijn wrattig (olie-immersie!).

Basidia: 24-30 x 6-9 μm , knotsvormig, 4 sterigmen, met basale gesp.

Cheilocystiden: 26-63 x 6-15 μm onregelmatig van vorm, knotsvormig, soms lageniform, aan de top soms gevorkt, dunwandig.

Hyfen van de hoedhuid: 2-6(-10) μm diameter, met brede eindcellen, hyalien, dunwandig, met gespen.

Onderzocht materiaal: op vochtig liggende, overjarige bladstelen en bladeren, Kontich "Vuile Plas", IFBL C4.47.13, 10.11.02, De Meulder 155672,84 (BR).

Opmerkingen: deze soort wordt vooral gekenmerkt door de okerkleurige lamellen en de brede elliptische tot amandelvormige, nagenoeg gladde sporen.

15. *Crepidotus luteolus* (Lambotte) Sacc.

Gelig oorzwammetje (Plaat 2, figuur 1)

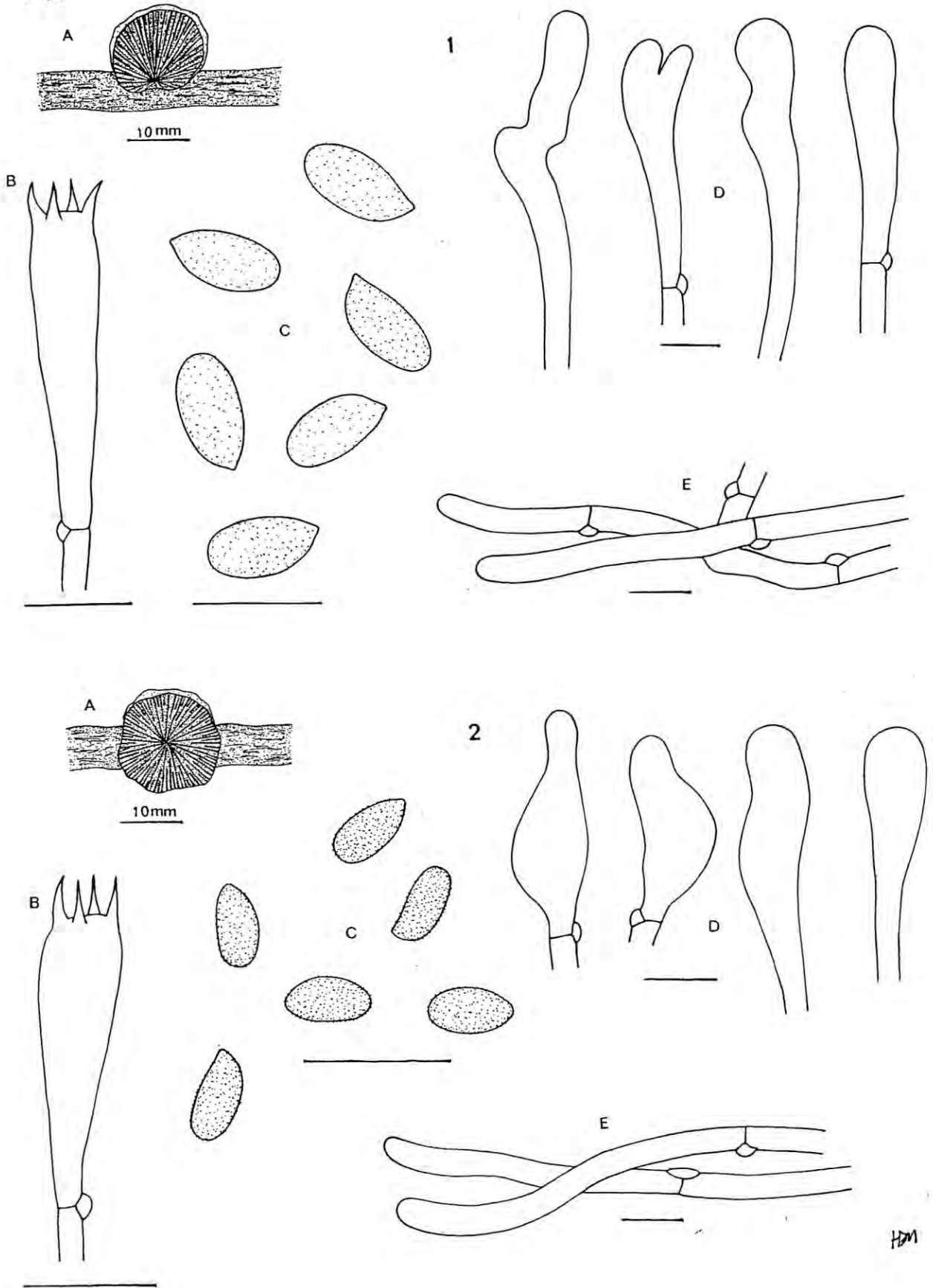
Hoed: 10-20, halfvond tot niervormig, bleekcrème, fijn vezelig.

Lamellen: eerst wit, later leemoker, dicht opeen, met korte tussenlamellen, snede fijn gewimperd.

Sporen: 8-10 x 4-4,5 (-5,5) μm , elliptisch, amandelvormig, zeer fijn gepuncteerd.

Pl. 2

H.M.

Steel: alleen in jonge toestand herkenbaar als een klein donzig kussentje.

Basidia: 22-32 x 5-8 μm , knotsvormig-cilindrisch, 4 sterigmen, met basale gesp.

Cheilocystiden: 30-70 x 5-10 μm , knotsvormig-cilindrisch, vaak onregelmatig ingesnoerd in bovenste deel of gevorkt en omgebogen.

Pleurocystiden: geen waargenomen.

Hyfen van de hoedhuid: 3-7 μm diameter, bleekgeel, met gespen.

Onderzocht materiaal: op vochtig liggende, afgestorven bladstelen en bladnerven, Kontich "Vuile Plas", IFBL C4.47.13, 29.11.02, De Meulder 152912,40 (BR).

Opmerkingen: deze soort is te herkennen aan de witte hoed, die bij drogen gelig wordt en de elliptische, amandelvormige sporen die fijn gepuncteerd zijn.

16. *Crepidotus variabilis* (Pers.:Fr.) P. Kumm.

Wit oorzwammetje (Plaat 2, figuur 2)

Hoed: 5-20 mm, rond tot niervormig, gelobd, fijn viltig, wit, zijdelings aangehecht aan het substraat.

Lamellen: radiaal vanuit een zijdelings punt, eerst wit, later bruin tot rozeachtig.

Steel: alleen zichtbaar in jonge toestand, excentrisch.

Sporen: 5,5-7 x 3-4 μm , cilindrisch-elliptisch, fijn wrattig, bleekbruin; sporee rozeachtig.

Basidia: 18-26 x 5-7 μm , knotsvormig, 4 sterigmen, met basale gesp.

Cheilocystiden: 20-40 x 5-15 μm , onregelmatig knotsvormig, zeer variabel van vorm, dunwandig, hyalien.

Pleurocystiden: niet waargenomen.

Hyfen van de hoedhuid: 3-5 μm dik, hyalien, met gespen.

Onderzocht materiaal: op vochtig liggende, overjarige bladsteelfragmenten, Hingene "Domein d'Ursel", IFBL C4.54.32, 9.11.02, De Meulder 155677,89 (BR).

Opmerkingen: deze algemeen voorkomende soort is te herkennen aan de vrij kleine, elliptisch-cilindrische wrattige sporen; ze komt voor op takken van loofhout

en kruidachtige bladstelen.

17. *Flagelloscypha minutissima* (Burt) Donk

Klein zweephaarschijfje (Plaat 1, figuur 2)

Vruchtlichamen: 0,3-0,8 mm diameter, bekervormig, nagenoeg zittend, buitenzijde wit behaard, droog ingerold; hymenium grijs tot crèmekleurig, gezellig groeiend.

Haren: 3-4 μm diameter, dikwandig, geïncrusteerd met kristallen van ca. 2 μm lang, uitlopend in een lange, kale, gesepteerde spits van ca. 60 μm lang (gesel of flagel).

Sporen: 7-10,5 x 3,5-4 μm , citroenvormig, pitvormig tot bootvormig, glad, dunwandig, hyalien; inhoud met druppels.

Basidia: 15-25 x 5-6 μm , slank knotsvormig, 2 sterigmen, basale gesp.

Hyfensysteem: monomitisch. hyfen 1,5-5 μm diameter, dunwandig, met gespen.

Onderzocht materiaal: op dode, liggende bladsteelfragmenten, Kontich "Vuile plas", IFBL C4.47.13, 22.06.02

Opmerkingen: het geslacht *Flagelloscypha* wordt gekenmerkt door de kleine, witte, bekervormige basidiocarpe vruchtlichamen van minder dan 1 mm, waarvan de buitenzijde bedekt is met dunne haren die met calciumoxalaatkristallen geïncrusteerd zijn en eindigen in een spitse, geselachtige top. Moser (1982) vermeldt 9 soorten; in het "Overzicht" (1995) worden slechts 2 soorten, en in de "Aantekenlijst" (1996) 3 soorten vermeld; de beschreven soort is de algemeenste.

18. *Galerina nana* (Petri) Kühner

Kristalmosklokje (Plaat 3, figuur 1)

Hoed: 6-15 mm, eerst half bolvormig, later uitgespreid met smalle umbo, gestreept tot 1/3 -1/2, geeloker, met rosbruin centrum, hydrofaan.

Lamellen: L=15-18, 1=1-3, licht okerkleurig, breed buikvormig, bochtig aangehecht, snede fijn berijpt.

Steel: 20-30 x 1-2 mm, okerkleurig, donkerder aan de basis, vezelig, poederig aan de top, met vlokkige ringzone in de bovenste helft vooral bij jonge vruchtlichamen, met witte vezels aangehecht aan het substraat.

Sporen: 8-12,5 x 5-7 μm , amandelvormig, wrattig, met kale plage, geelbruin, soms met een druppel.

Basidia: 23-30 x 6-7,5 μm , cilindrisch-knotsvormig, 2 sterigmen met basale gesp.

Cheilocystiden: 45-67 x 12-15 μm , lageniform, dikwandig, top 7-13 μm diameter, met kristallen

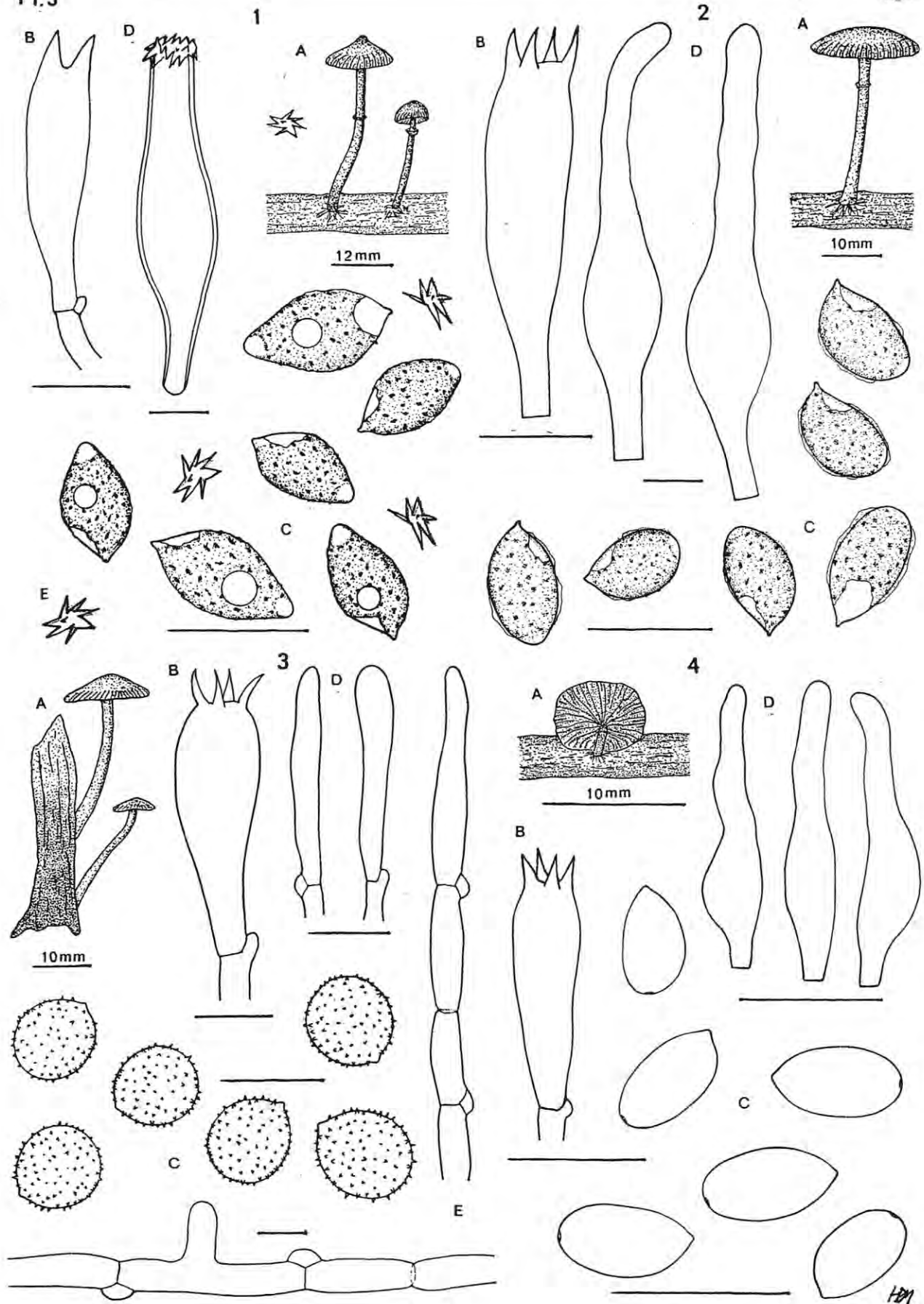
←Plaat 2. Fig. 1. *Crepidotus luteolus*. A., vruchtlichaam, B: basidium, C: sporen, D: cheilocystiden, E: hyfen van de hoedhuid.

Fig. 2. *Crepidotus variabilis*. A: vruchtlichaam, B: basidium, C: sporen, D: cheilocystiden, E: hyfe van de hoedhuid.

Maatstreep = 10 μm

Pl. 3

bezet, onderaan smaller tot 4 μm breed.

Pleurocystiden: idem als de cheilocystiden, kristallen aan de top niet altijd aanwezig.

Onderzocht materiaal: op vochtig liggende overjarige bladsteelfragmenten, Kontich "Vuile Plas", IFBL C4.47.30, 29.11.02, De Meulder 152891,19 (BR).

Opmerkingen: deze soort is vooral te herkennen aan de dikwandige gekroonde cystiden en de amandelvormige sporen.

19. *Galerina marginata* (Batsch) Kühner

Bundelmosklokje (Plaat 3, figuur 2)

Hoed: 20 mm, convex, stomp umbo-achtig, geelbruin, hygroom, rand gestreept.

Lamellen: breed aangehecht, bleek bruinachtig.

Steel: 35 x 2 mm, cilindrisch, iets verdikt onderaan, bruinoker, bleker bovenaan, onderaan donkerder met witachtige, aangedrukte vezels, met vezelige ringzone, met witte vezels aan het substraat gehecht.

Sporen: 8-11 x 5-6 μm eivormig, elliptisch tot amandelvormig, lichtbruin, wrattig met kale plage.

Basidia: 20-30 x 6-8 μm subcilindrisch tot knotsvormig, 4 sterigmen.

Cheilocystiden: 50-97 x 8-15 μm , lageniform met zeer lange, soms gegolfde nek van 4-6 μm diameter, dunwandig.

Pleurocystiden: idem, maar meestal met langere nek; tot meer dan 100 μm lang.

Onderzocht materiaal: op vochtig liggend, overjaars bladsteelfragment, Kontich "Vuile Plas", IFBL C4.47.13, 29.11.02, De Meulder 152898,6 (BR).

Opmerkingen: *Galerina marginata* is te herkennen aan de ruw versierde sporen en de opvallend lange cystiden.

20. *Laccaria laccata* (Scop.:Fr.) Cooke var. *pallidifolia* (Peck) Peck

Syn.: *Laccaria laccata*. var *intermedia* Singer

Gewone fopzwam (Plaat 3, figuur 3)

←Plaat 3. Fig. 1. *Galerina nana*. A.: vruchtlichamen, B: basidium, C: sporen, D: cheilocystiden, E: kristallen. Fig. 2. *Galerina marginata*. A: vruchtlichaam, B: basidium, C: sporen, D: cheilocystiden. Fig. 3. *Laccaria laccata*. A: vruchtlichamen, B: basidium, C: sporen, D: cheilocystiden, E: pileipellishyfe. Fig. 4. *Melanotus phillipsii*. A: vruchtlichaam, B: basidium, C: sporen, D: cheilocystiden.

Maatstreep = 10 μm

Hoed: 10-20 mm diameter, halfkogelig tot vlak of iets ingedeukt, glad, tot iets vlokkelig, hygroom,

vleeskleurig tot oranjebruin; rand iets gestreept.

Vlees: bleek roze.

Lamellen: L=15-21, 1=1-3, breed aangehecht, bleek roze, lichter dan de hoedkleur.

Steel: 20-40 x 2-3,5 mm, aan de basis iets dikker, witvezelig aan het substraat gehecht, cilindrisch, iets vezelig en gestreept, zelfde kleur als de hoed of iets donkerder.

Sporen: 7-9 x 6-8 μm , globuleus tot subglobuleus, dikwandig, met stekels.

Basidia: 30-40 x 10-12 μm , knotsvormig, met basale gesp, 4(-2) sterigmen.

Cheilocystiden: 15-25 x 2-5 μm , cilindrisch tot knotsvormig, top al of niet verdikt, met basale gesp.

Pileipellishyfen: 4-11 μm breed, cilindrisch, septen met gespen.

Stipitipellishyfen: 7-8 μm dik, met gespen.

Onderzocht materiaal: op de zwarte basis van nog niet geheel afgestorven, schuin hellende bladsteel, Duffel "Breden Zeyp", IFBL C4.48, 30.08.02.9 De Meulder 155661,73 (Br).

Opmerkingen: deze algemeen voorkomende paddestoel wordt meestal vermeld als een terrestrische soort; ze blijkt echter zelden voor te komen op vermeld substraat. De nauw verwante var. *laccata* (Peck) Peck heeft meer elliptische sporen.

21. *Melanotus phillipsii* (Berk. & Broome) Singer

Syn.: *Psilocybe phillipsii* (Berk. & Broome) Noordel.

Schelpkaalkopje (Plaat 3, figuur 4)

Hoed: 3-8 mm, schelpvormig tot niervormig, zonder of met korte excentrische steel; oppervlak fijn viltig, doorschijnend gestreept-gegroefd, bruinbeige tot bruin, bleker bij uitdroging.

Lamellen: L=tot 11-12, 1=1-7, kort aan de steel afgerond aangehecht, snede glad.

Steel: 1-3 x 0,5 mm, excentrisch tot lateraal, roodbruin, tegen de basis witviltig; sporee geelbruin.

Sporen: 5,5-8 x 3,5-4 μm , elliptisch tot ovaal, soms zijdelings iets afgeplat, met kiempore, glad, lichtbruin.

Basidia: 14-25 x 4-6 μm , knotsvormig tot cilindrisch, met 4 sterigmen en basale gesp.

Cheilocystiden: 15-30 x 4-6 μm , buikig met lange uitgerekte nek.

Pleurocystiden: niet waargenomen.

Onderzocht materiaal: op vochtig liggende, overjarige bladsteelfragmenten, Hingene "Domein

d'Ursel". IFBL C4.54.32, 9.11.02, De Meulder 155650,62 (BR).

Opmerkingen: deze onopvallende soort wordt gekenmerkt door de kleine, bruine vruchtlichamen, zonder of met korte, zijdelingse steel, de buikig-lancetvormige cheilocystiden en het ontbreken van pleurocystiden. In het "Overzicht" (1995) is het geslacht ondergebracht in *Psilocybe*.

Literatuur

- ARNOLDS E., KUYPER T.W. & NOORDELOOS M.E. (1995) - Overzicht van de paddestoelen in Nederland. N.M.V. Leiden.
- BAS C., KUYPER T.W., NOORDELOOS M.E. & VELLINGA E.C. (1995) - Flora Agaricina Neerlandica. Vol. 3. Tricholomataceae (2). Balkema Rotterdam/Brookfield.
- BREITENBACH J. & KRÄNZLIN F. (1995) - Pilze der Schweiz. Band 4. Blätterpilze. 2. Teil. Luzern.
- BREITENBACH J. & KRÄNZLIN F. (2000) - Pilze der Schweiz. Band 5. Blätterpilze. 3. Teil. Luzern.
- DE HAAN A. (1995) - Icones Mycologicae 75-92. Nationale Plantentuin van België.
- DE MEULDER H. (2004) - Paddestoelen op Adelaarsvaren (*Pteridium Aquilinum*) (Deel 1). *Meded. Antwerpse Mycol. Kring 2004*: 72-79.
- KÜHNER R. (1935) - Le Genre *Galerina* (Fries) Quélet. *Encycl. Mycol.* 7, Lechevalier, Paris, 240 p.
- MOSER M. (1983) - Die Röhrlinge und Blätterpilze. Kleine Kryptogamenflora. Band II b/2. Basidiomyceten. 2. Teil. Gustav Fischer, Stuttgart.
- SENN-IRLET B. (1995) - The Genus *Crepidotus* (Fr.) Staude In Europe. *Persoonia* 16:1-80.
- SMITH A.H. & SINGER R. (1964): A Monograph On The Genus *Galerina* Earle. Hafner Co, New-York & London.
- STANGL J., KRIEGLSTEINER M. & ENDERLE G.J. (1991): Die Gattung *Crepidotus* (Fries) Staude In Deutschland Unter Besonderer Berücksichtigung Augsburgs Funde. *Z. Mykol.* 57: 117-148.
- WATLING R. & GREGORY N.M. (1987) - British Fungus Flora: Agarics And Boleti, 5/Strophariaceae & Coprinaceae p.p. Royal Botanic Garden, Edinburgh.
- WATLING R. & GREGORY N.M. (1989) - British Fungus Flora: Agarics And Boleti, 6/Crepidotaceae, Pleurotaceae And Other Pleurotoid Agarics. Royal Botanic Garden, Edinburgh.
- WATLING R. & GREGORY N.M. (1993) - British Fungus Flora: Agarics And Boleti, 7/Cortinariaceae P.P. Royal Botanic Garden. Edinburgh.

Nieuwjaarsreceptie 2005

Dinsdag 4 januari starten wij het nieuwe KAMK-jaar met onze nieuwjaarsreceptie. Bij een drankje en een hapje hebben wij gelegenheid even terug te blikken op het voorbije jaar en uit te kijken naar het komende seizoen. Ook willen wij nieuwe leden de gelegenheid bieden, in een ontspannen sfeer, kennis te maken met de Bioruimte en de mogelijkheden die hier geboden worden. We vernoemen hier vooral onze uitgebreide bibliotheek en de kans om met de microscoop te leren werken. Misschien zal het u aanzetten in de

toekomst deel te nemen aan onze talrijke educatieve activiteiten.

Ook en niet in het minst, zijn onze oudere leden en zij die verhinderd zijn regelmatig voeling te houden met de Kring, uitgenodigd op deze dag. Het zal prettig zijn hen nogmaals te ontmoeten.

We rekenen op een talrijke opkomst, dinsdag 4 januari te 20 uur, in de Bioruimte van de UA (voormalig RUCA, parking 2).

Dubbelgangers (1) Cantharellen

RUBEN WALLEYN

Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer, Gaverstraat 35, 9500 Geraardsbergen

Summary. - A key is given to the main taxa of chanterelles in Belgium, with some notes on easily confused species, and the occurrence of the species in Flanders.

1. Inleiding

Met deze nota over cantharellen hoopt de redactie een reeks te starten van artikeltjes waarin gewezen wordt op de verschillen tussen kleine groepjes van nauw verwante, soms over het hoofd geziene soorten. Deze sleutel is een bijgewerkte versie van deze van Walley & Verbeken (1998), waarbij nu ook enkele kleurenfoto's het geheel kunnen opfleuren.

Moleculair onderzoek toonde aan dat er 2 groepen kunnen worden onderscheiden: één rond *Cantharellus cibarius* (de echte cantharellen, *Cantharellus* Adans.: Fr. s.str.), en één rond *C. tubaeformis* (trompetcantharellen, *Craterellus* Pers.) (Feibelman et al. 1997, Pine et al. 1999, Dahlman et al. 2000). Voor meer informatie over de soorten en discussies verwijzen we naar Arnolds (1998), Eyssartier & Buyck (2000), Pegler et al. (1997), Persson & Mossberg (1994), Romagnesi (1995), Watling & Turnbull (1998). Bemerkt dat niet alle auteurs eenzelfde soortconcept hanteren; het onze leunt het dichtst aan bij dat van Watling & Turnbull en Eyssartier & Buyck (op. cit.).

2. Sleutel tot de soorten

De sleutel houdt geen rekening met het voorkomen van kleurafwijkingen (variëteiten, vormen: zie bespreking).

- 1 Paddestoel min of meer dunvlezig tot zelfs vliezig, vaak met zwarte, grijze, of bruine kleuren; steel of zelfs hoedcentrum vaak hol; hymenium glad of met min of meer duidelijke plooien (*Craterellus*) 2
Paddestoel min of meer vlezig; meestal met gele tot oranje tinten, steel vol; hymenium niet glad (*Cantharellus*) 8
- 2 Paddestoel met uitsluitend zwarte, grijze of bruine tinten 3
Paddestoel met zowel zwarte, grijze of bruine, alsook oker, gele of oranje tinten 5
- 3 (met zeer grote dikwandige pleurocystiden, op brandplekken: *Faerberia carbonarium*, Brandplekribbelzwam)
Hoed en steel samen één grote, open trechter vormend, hymenium glad **Craterellus cornucopioides**
Hoed indien trechtersvormig, duidelijk afgescheiden van de steel; hymenium glad, dik geaderd, of lamelachtig 4
- 4 Hoed grijsbruin, hoedrand vaak uitgesproken gegolfd, hymenium min of meer geplooid tot glad. Vaak in bundels groeiend **Craterellus sinuosus**
Hoed meer zwartgrijs, herinnerend aan *Craterellus cornucopioides*. Geur aromatisch zoet, als Druifhyacinth (*Muscari*). Hymenium lamelachtig geplooid. Op kalkrijke bodem **Craterellus cinereus**
- 5 Vlees zwart verkleurend bij beschadiging of ouderdom. In loofbos op kalkrijke bodem **Craterellus melanoxeros**
Vlees niet zwart wordend 6
- 6 Steel snel hol wordend, vaak levendig gekleurd 7
Steel niet snel hol wordend, doffer; hymenium meestal met roze of lila tinten, met weinig geprofileerde plooien. In loofbos op kalkrijke bodem. **Craterellus ianthinoxanthus**
- 7 Steel levendig oranje of geel, hymenium min of meer glad. In naaldbos op kalk **Craterellus lutescens**

- Steel meestal minder fel gekleurd, hymenium met lamelachtige plooiën *Craterellus tubaeformis*
- 8 Hoed bovenaan violet berijpt of beschubd. Sporen 9-12 x 6-7µm *Cantharellus amethysteus*
 Hoed bovenaan zonder lila tinten. Sporen gewoonlijk kleiner 9
- 9 Vruchtlichamen tenger, slank, hymenium en steel levendig oranje gekleurd (daarna uitblekend)
 Cantharellus friesii
 Vruchtlichamen robuuster, minder opvallend gekleurd 10
- 10 Op zure (tot neutrale) bodems, paddestoel dooiergeel tot citroengeel. In loof- en naaldbos
 Cantharellus cibarius
 Op kalkrijkere bodems, paddestoel (onberegend of onbeschadigd) bleker, met min of meer viltig oppervlak (loep). Gewoonlijk met opvallend robuuste of gedrongen habitus. In loofbos 11
- 11 Vruchtlichaam bij beschadiging zeer intens bruinrood verkleurend (vaak traag, na enkele uren). Hoed en steel meestal bleekgeel, uiterste rand vaak opvallend bleek, soms met min of meer olijfgroene tinten of schijn
 Cantharellus ferruginascens
 Jonge exemplaren sterk pruinus. Vruchtlichaam bij beschadiging oker-rossig verkleurend, niet helder roodbruin, hoed geel tot oranje, zonder olijfgroene tinten of schijn *Cantharellus subpruinus*

3. Opmerkingen

Cantharellus amethysteus (Quél.) Sacc. - Ametistcantharel (foto 7)

Syn.: *Cantharellus cibarius* var. *amethysteus* Quél.

De beschubbing van de hoed kan variëren (niet altijd even duidelijk), de schubben zijn soms ook meer bruin dan lila. Volgens Lange (1998) zijn ook de sporen niet zo uitgesproken groter dan bij verwante soorten, als bij Romagnesi (1995). Zeer zeldzaam in Vlaanderen, mogelijk miskend. In sommige zure bossen in Wallonië lijkt ze algemener dan *Cantharellus cibarius*.

Cantharellus cibarius Fr.: Fr. - Gewone hanekam

Zeer zelden komt een geheel witte, bijna sneeuwzwammetjesachtige kleurvariant voor: *C. cibarius* var. *albus* Gillet (dia bij J. Van de Meerssche), die wij liever de "Witte cantharel" zouden dopen dan de "Bleke c." zoals Arnolds (1998) voorstelt. Wijd verspreid in Vlaanderen, zowel in loof- als naaldbos op min of meer zure bodems. Thans bijna uitsluitend in dreven (schrале milieus). Sinds 2000 weer wat algemener dan voorheen. Opgaven uit bossen op (kalk)rijkere bodems betreffen vermoedelijk vaak *C. subpruinus* en *C. ferruginascens*.

Cantharellus ferruginascens P.D. Orton - Roestvlekkencanthereel (foto 4)

Syn.: *Cantharellus cibarius* var. *ferruginascens* (P.D. Orton) Courtec.

Soms, ons insziens ten onrechte, gesynonimiseerd met *Cantharellus pallens* ss. auct. (Arnolds 1998, Pegler et al. 1997). *Cantharellus ferruginascens* onderscheidt zich van *C. subpruinus* ("pallens") en verwante taxa door

de trage maar sterke bruinrode verkleuring van het vlees en de olijfgroene tinten in de hoed. In Vlaanderen enkel met zekerheid bekend uit het park van de Plantentuin te Meise en het Meerdaalwoud. Op beide plaatsen in grote groepen groeiend, onder Eik.

Cantharellus friesii Quél. - Oranje cantharel (foto 5)

Vers onmiskenbaar door de warme oranje kleuren en de slanke habitus. Meer uitgedroogd te verwarren met *Cantharellus cibarius*. In Vlaanderen momenteel enkel bekend uit beukenbos in centraal Brabant.

Cantharellus subpruinus Eyssartier & Buyck - Bleke cantharel (foto 6)

Syn.: *Cantharellus pallens* Pilát ss. auct. plur.

Omdat in de originele, vrij gedetailleerde beschrijving van *C. pallens* Pilát, niets vermeld wordt van rosse verkleuringen, hebben Eyssartier & Buyck het taxon dat net algemeen bekend raakte als "*Cantharellus pallens*" en deze verkleuring heeft, opnieuw beschreven. Verse, niet door regen aangetaste exemplaren, kunnen een bijna witte, pruinuze hoed hebben (soms met roze schijn erin). Doorregende exemplaren zijn in het veld bijna niet van *C. cibarius* – die wel bijna alleen op armere, zure bodems groeit – te onderscheiden, op de sterkere okerrosse verkleuringen na.

Op kalkrijke bodem de meest algemene cantharel. In Vlaanderen enkel bekend met zekerheid bekend uit Tervuren en het Zoniënwood (zie Walley 2003).

Craterellus cinereus (Pers.: Fr.) Pers.- Grauwe cantharel (foto 1)

Syn.: *Cantharellus cinereus* (Pers.: Fr.) Fr., *Pseudocraterellus cinereus* (Pers.: Fr.) Kalamees.

Alle opgaven uit Vlaanderen berusten, voor zover kon worden nagegaan, op foutieve determinaties van *Faerberia carbonarium* en *Pseudocraterellus sinuosus*. Ook in Zuid-België (Maasdistrict, Lotharingen) zeldzaam!

Craterellus cornucopioides (L.: Fr.) Pers. - Hoorn-des-Overvloeds

Syn.: *Cantharellus cornucopioides* (L.: Fr.) Fr.

Volgroeit een onmiskenbare soort. In Vlaanderen (zeer) zeldzaam, bij loofbomen, bekend uit Midden-Brabant (Zoniënwoud, streek rond Leuven, Diest). In Zuid-België (Maasdistr., Lotharingen) algemener en lokaal soms in grote hoeveelheden groeiend.

Craterellus ianthinoxanthus (Maire) Pérez-De-Gregorio

Syn.: *Cantharellus ianthinoxanthus* (Maire) Kühner.

Misv.: *Cantharellus melanoxeros* ss. Breitenbach & Kränzlin.

Zeer zeldzaam, enkel bekend uit kalkstreek (bv. te Frasnes, Wuilbaut 2000).

Craterellus lutescens (Pers.: Fr.) Fr. - Rimpelige cantharel

Syn.: *Cantharellus aurora* (Batsch) Kuyper, *Cantharellus xanthopus* (Pers.) Duby.

Niet in Vlaanderen. Zeldzaam in zuid-België in naaldbos op kalkbodem.

Recent werd een voorstel gelanceerd om deze naam – die al voer gaf voor heel wat nomenclaturale discussies – te conserveren (Redhead et al. 2002).

Craterellus melanoxeros (Desm.) Pérez-De-Gregorio - Zwartwordende cantharel (foto 3)

Syn.: *Cantharellus melanoxeros* Desmaz.

In België beperkt tot de rijkere plekken in de kalkstreek, en één vondst in Ruisselede (Vorte Bossen). Vroeger ten onrechte gesynonymiseerd met *Cantharellus ianthinoxanthus* (Maire) Kühner (zie bv. Wuilbaut 2000, voor discussie Belgische vondsten van beide taxa).

Craterellus sinuosus (Fr.: Fr.) Fr. - Kleine trompetzwam (foto 2)

Syn.: *Cantharellus sinuosus* Fr.: Fr., *Pseudocraterellus sinuosus* (Fr.: Fr.) Corner, *Pseudocraterellus undulatus* (Pers) Rauschert.,

In Vlaanderen wijd verspreid maar vrij zeldzaam, vooral in dreven (Eik, Beuk).

Craterellus tubaeformis (Bull.: Fr.) Quél. - Trechtercantharel

Syn.: *Cantharellus tubaeformis* (Fr.: Fr.) Quél.,

Cantharellus infundibuliformis (Scop.) Fr.

Vrij zeldzaam in Vlaanderen, in Zuid-België algemener en soms in grote groepen optredend.

Referenties

ARNOLDS E. (1998) - De Hanekam van Gunterstein en andere Cantharelligheden. *Coolia* **41**: 78-87.

DAHLMAN M., DANELL E. & SPATAFORA J.W. (2000) Molecular systematics of *Craterellus*: cladistic analysis of nuclear LSU rDNA sequence data. *Mycol. Res.* **104**: 388-394.

EYSSARTIER G. & BUYCK B. (2000) – Le genre *Cantharellus* en Europe. Nomenclature et taxinomie. *Bull. Trim. Soc. Mycol. France* **116**: 91-137.

FEIBELMAN T.P., DOUDRICK R.L., CIBULA W.G. & BENNETT J.W. (1997) Phylogenetic relationships within the Cantharellaceae inferred from sequence analysis of the nuclear large subunit rDNA. *Mycol. Res.* **101**: 1423-1430.

LANGE C. (1998) – Ametyst-Kantarel og andre kantareller i Danmark. *Svampe* **38**: 1-6.

PEGLER D.N., ROBERTS P.J. & SPOONER B.M. (1997) – British chanterelles and tooth-fungi. Kew, Royal Bot. Gardens, 114 p.

PERSSON O. & MOSSBERG B. (1994) - Kantareller. Wahlström & Widstrand, 117 p.

PINE E.M., HIBBETT D.S. & DONOGHUE M.J. (1999) – Phylogenetic relationships of cantharelloid and clavarioid Homobasidiomycetes based on mitochondrial and nuclear rDNA sequences. *Mycologia* **91**: 944-963.

REDHEAD S.A., NORVELL L.L., DANELL E. & RYMAN S. (2002) Proposals to conserve the names *Cantharellus lutescens* Fr.: Fr. and *C. tubaeformis* Fr.: Fr. (Basidiomycota) with conserved types. *Taxon* **51**: 559-562.

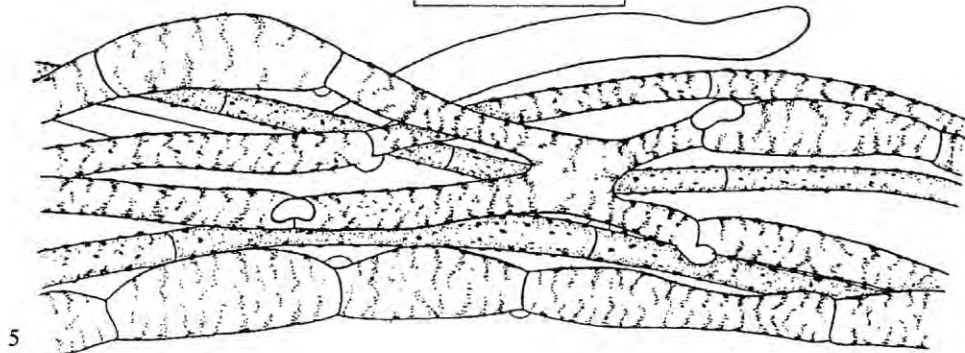
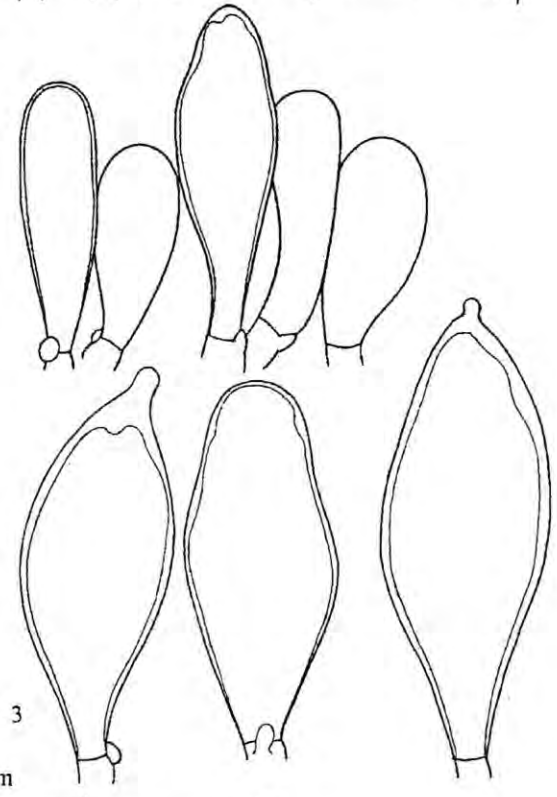
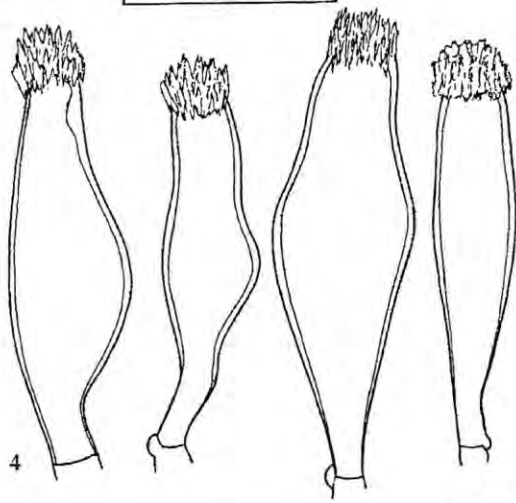
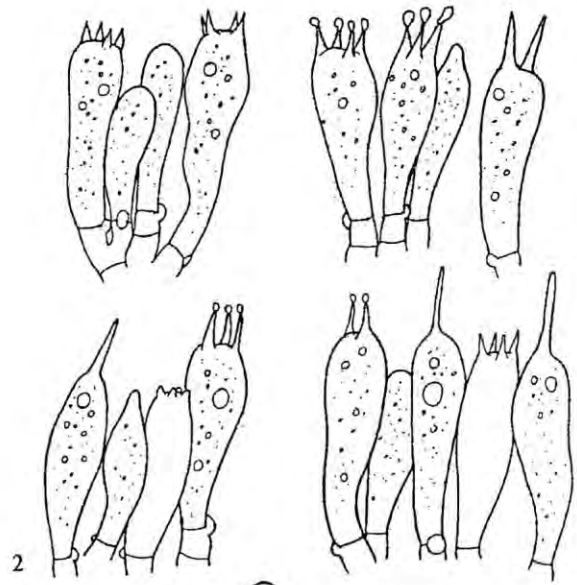
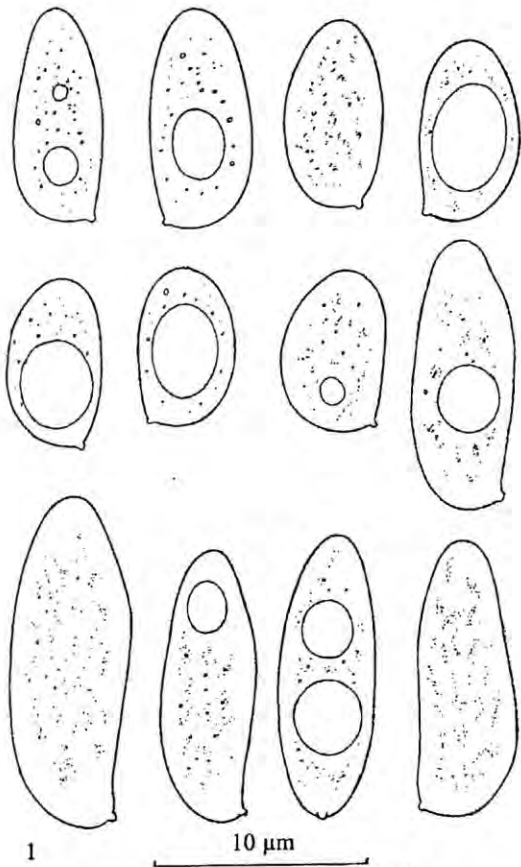
ROMAGNESI H. (1995) - Prodrome à une flore analytique des hyménomycètes agaricoides III. Fam. Cantharellaceae Schroeter. *Doc. Mycol.* **25**(98-100): 417-424. [+ errata in *BtSMF* **112**: 134-135, 1996].

WALLEYN R. (2003) – Quelques récoltes intéressantes en Forêt de Soignes (2). *Rev. Cercle Mycol. Bruxelles* **3**: 3-10.

WALLEYN R. & VERBEKEN A. (1998) – Onze Cantharellen. *Jaarboek VMV* **3**: 16-22.

WATLING R. & TURNBULL E. (1998) British Fungus Flora 8. Cantharellaceae, Gomphaceae, and amyloid-spored and xeruloid members of Tricholomataceae (excl. *Mycena*). Royal Bot. Garden Edinburgh.

WUILBAUT J.J. (2000) – Deux chanterelles peu communes et parfois synonymisées: *Cantharellus ianthinoxanthus* et *C. melanoxeros*. *Miscell. Micol.* **64**: 31-32

A.H.H.

Een eigenaardige *Cortinarius*: *Inocybe lacera* var. *heterospora*

André de Haan⁽¹⁾ en Jos Volders⁽²⁾

⁽¹⁾ Bezemheidelaan 6, 2920 Kalmthout

⁽²⁾ Weversstraat 9, 2440 Zammel-Geel

Summary

A very peculiar *Inocybe* was found on an sandy dune in the Military domain of Helchteren (prov. of Limburg). At first mistaken for a *Telamonia* it keyed out as an aberrant form, or variety, of *Inocybe lacera* as described by J. Fabre (1955) and mentioned by M. Bon (1997) in his key. The collection was not only aberrant in his appearance, dark brown with copious grey-with velar remnants on cap and stem, but also by the extreme variations in spore-size and -form, due to the mixture of 1-, 2-, 3- and 4-spored basidia. The taxonomical value of this variety is not clear and may possibly be caused by weather conditions. But since the fruitbodies were in good condition, and the combination of macro- and microscopical characters very striking, we think it should be kept separated as a variety.

Ook voor *Cortinarius* was 2003 een rampjaar, eind oktober had de *Cortinarius*-werkgroep slechts 3 nieuwe collecties verzameld, waarvan 2 tijdens de werkweek te Heer-sur-Meuse en slechts één uit Vlaanderen. Wij waren dan ook opgetogen een mooie collectie te vinden, op de zandige bodem van een binnenduin, onder Zomereik en Grove den, tijdens de excursie te Helchteren in het militair domein van het Kamp van Beverlo. Tijdens de middagpauze werd de vondst uitvoerig beschreven. De eerste mogelijkheden geopperd; misschien was dit wel de echte *Cortinarius brunneus* var. *glandicolor*, vroeger dikwijls verkeerd zo benoemd, maar met zekerheid in Vlaanderen nog niet aangetroffen.

Thuis na de nodige aanvullingen werd vlug een preparaat onder de microscoop gestoken, in de hoop de voor *C. brunneus* typische breed elliptische sporen te vinden. Groot was de verbijstering toen het microscopisch beeld de dikwandige, gekroonde cystiden en cilindrische, gladde sporen toonde van ... een *Inocybe*!! Na minuten ongelovige stilte gevolgd door enkele krachttermen werd Jos Volders per telefoon op de hoogte gebracht met aan de andere kant van de lijn eenzelfde reactie. Dat wij na vele jaren van *Cortinarius*- en *Inocybe*-waarnemingen, op het terrein, deze vergissing maakten, liet ons sprakeloos. Bekijkt men echter de foto (foto 8) dan is dit toch te begrijpen en lijken de vruchtlichamen sprekend op een *Telamonia*, wat aantoont dat, zoals Louis Imler dikwijls zegde, zich vergissen in de mycologie niets betekent.

Welke *Inocybe* was dit dan wel? Gladde sporen, gekroonde cystiden en een vezelige steel zonder cystiden: Subgenus *Inocybe*, Sectie *Cortinatae*. De sporen vertoonden een zeer grote verscheidenheid aan vormen en grootte. Maar een aantal deden sterk denken aan deze van *Inocybe lacera*. Jos bracht een mogelijke oplossing aan, in de sleutel van M. Bon (1997) stond een *Inocybe lacera* var. *heterospora*. Ook Kuyper (1986) vermeldt een variëteit *heterosperma* Grund & D.E. Stuntz, maar beschouwt ze slechts als een afwijkende vorm, mogelijk veroorzaakt door klimatologische omstandigheden.

Een eerste, goed gedocumenteerde melding van deze afwijkende Zandpadvezelkop deed de Zwitserse mycoloog Jules Favre (1955) in "Les champignons supérieurs de la zone alpine du Parc National suisse". Hier beschrijft en tekent hij vrij uitvoerig, bij *Inocybe lacera*, een "forme foncée hétérosporique". De gelijkenis, zowel macro- als microscopisch, is frappant. Het is deze vorm van Favre die M. Bon in zijn sleutel opneemt als variëteit.

Inocybe lacera var. *heterosperma* werd beschreven door D. Grund en D. Stuntz (1977) in hun reeks over de *Inocybes* van Nova Scotia.

Bijgaande beschrijving is enkel gesteund op de exemplaren uit Helchteren (zie foto).

Militair domein, IFBL C6.56.22, 26 oktober 2003, herbarium: AdH03081, VJ03083

Op zandige, zure bodem, tussen korstmossen: *Cladonia furcata* (Gevorkt heidestaartje), *Cl. coccifera* (Rood bekermos) en *Cladina portentosa* (Open rendiermos), onder *Pinus silvestris* (Grove den) en *Quercus robur* (Zomereik), ongeveer 30 exemplaren, gebundeld tot alleen staand.

Hoed: 14-25 mm in diameter, jong campanulaat, later breed campanulaat met duidelijke, ronde umbo, oud rand wat golvend; vochtig zwak doorschijnend gestreept aan de hoedrand; glad, radiaal vezelig, centrum iets fijnschubbig; bister- tot sepiabruin, soms ook iets grijs- tot olijfbraun.

Lamellen: vrij dicht opeen, 7-8 lamellen/cm, 1-3 tussenlamellen; zwak buikig, het breedste in het midden; smal en bochtig aangehecht; beige met iets groenige tint, later rossig olijfbraun; lamelrand golvend, duidelijk gekarteld en bleker van kleur.

Steel: 25-55 x 2-4 mm, cilindrisch, geleidelijk wat verbredend naar de basis toe, bedekt met grijsbeige, overlangse vezels; vlees donkerbruin, in de voet

←*Inocybe lacera* var. *heterospora* 1. sporen (x3000).
2. 1-, 2-, 3- en 4-sporige basidiën, 3. cheilocystiden,
4. pleurocystiden, 5. hoedhuid (x1000)

zwartbruin.

Geur: vrijwel nihil.

Smaak: fungoid.

Sporen (fig. 1): zeer variabel van vorm en grootte, (7)8-13(20) x (4)4,5-5,5(7,5) μm , kort ellipsoïd, smal ellipsoïd, cilindrisch, naviculair tot subamygdaliform, meestal met versmalde, conische, soms afgeronde top, dikwijls met zwakke tot duidelijke supra-apiculaire indeuking; glad, dun- tot iets dikwandig, bleek geelbruin in NH_3 -oplossing; apiculeus klein, wat hoekig; inhoud amorf of met één of twee oliedruppels.

Basidiën (fig. 2): gemengd 4-, 3-, 2- en 1-sporig, met overwegend 4-sporige ($\pm 50\%$), 2-sporige ($\pm 40\%$) en talrijke 1-sporige ($\pm 10\%$), enkele 3-sporige waargenomen; 25-30 x 8-10 μm ; smal knotsvormig; sterigmen doorn- tot naaldvormig, 3-4 μm lang (4-sporige), 5-6 μm (3-sporige), 6-7 μm (2-sporige) en tot 12 μm (1-sporige); gespen aan de basis.

Cheilocystiden (fig. 3): talrijk, lamelrand steriel, dimorf, overwegend knotsvormig tot utriform en dun- tot iets dikwandig, 20-40 x 10-20 μm , of lageniform tot knotsvormig en dikwandig, aan de top dikwijls kort rostraat, 40-65 x 15-20(24) μm ; kleurloos tot helder geelbruin in NH_3 -oplossing; gespen aan de basis.

Pleurocystiden (fig. 4): talrijk tot verspreid, 40-60 x 10-20 μm , lageniform tot smal utriform, dikwandig, top bedekt met kristallen, wand meestal gelig in NH_3 -oplossing; gespen aan de basis.

Trama: regelmatig tot iets verweven, 3-6 μm brede hyfen meestal fijn tot duidelijk geïncrusteerd met geelbruin pigment; gespen talrijk.

Hoedhuid (fig. 5): pileipellis een cutis, gevormd uit 3-10 μm brede, parallelle tot verweven, olijfbroene tot rosbruine hyfen, fijn tot duidelijk geïncrusteerd; gespen talrijk.

Macroscopisch is deze variëteit, vanwege de zeer donkere sepiabruine kleuren, sterk verschillend van *Inocybe lacera* (Fr.: Fr.) Kummer. Microscopisch vallen vooral de extra lange (soms tot 20 μm) sporen op. Deze grote variatie in sporengrootte is ongetwijfeld te wijten aan het gemengd voorkomen van 4-, 3-, 2- en 1-sporige basidiën. De getekende sporen zijn afkomstig van de steeltop (een sporee kon niet bekomen worden), maar in een lamelpreparaat is de variatie in grootte en vorm nog opvallender. Het is een bekend verschijnsel dat weersomstandigheden, bij sommige soorten, een invloed hebben op de sporenontwikkeling. Vermits echter ook het macroscopisch uitzicht sterk afwijkt en deze vorm door verschillende mycologen werd waargenomen, lijkt het ons voorzichtiger deze vorm voorlopig als variëteit te behouden.

Voor ons was het nog maar eens een goede oefening in nederigheid t.o.v. de enorme variabiliteit in vormrijkdom en het ongrijpbare in de begrippen soort, variëteit, vorm van onze paddestoelen.

Literatuur

- BON M. (1997) – Clé monographique des *Inocybes* Alpines. Bull. Trim. Féd. Myc. Dauphiné-Savoie **144**: 88-89.
- FAVRE J. (1955) – Les champignons supérieurs de la zone alpine du Parc National suisse. p. 91-93.
- GRUND D. & STUNTZ, D. (1977) – Nova Scotian *Inocybes* IV. Mycologia **69**: 403-407.
- KUYPER, TH. W. (1986) – A revision of the genus *Inocybe* in Europe 1. Subgenus *Inosperma* and the smooth-spored species of the subgenus *Inocybe*. Persoonia Suppl. **3**: 247 p.

Foto 1: *Craterellus cinereus* dia: R. Walleyrn

Foto 2: *Craterellus sinuosus* dia: R. Walleyrn

Foto 3: *Craterellus melanoxeros* dia: R. Walleyrn

Foto 4: *Cantharellus ferruginascens* dia: J. Paulussen

Foto 5: *Cantharellus friesii* foto: Y. Deneyer

Foto 6: *Cantharellus subpruinosis* foto: J.-J. Wuilbaut

Foto 7: *Cantharellus amethysteus*

dia: R. Walley

Foto 8 : *Inocybe lacera* var. *heterospora*

dia: A. de Haan

Foto 9: *Inocybe sambucina*

dia's: J. Paulussen

De terugkeer van *Inocybe sambucina*?

Johan Paulussen

Lavendelweg 19, 2200 Herentals

In het najaar van 2004 werden op de Kempense zandgronden, na jaren van afwezigheid, opnieuw 5 waarnemingen gedaan van de Witte heidevezelkop (*Inocybe sambucina*, foto 9). Deze Vezelkop was telkens te vinden in zijn typische biotoop: heidebiotoop, ingegroeid met Grove den. Gezien deze soort in mul zand groeit, is hij bij het opgroeien bedekt met bodemzand, zowel op de hoed, de steel als de lamellen. Deze eigenschap maakt microscopisch onderzoek wel wat moeilijk en verschillende dekglasjes moesten eraan geloven. Op de verschillende vindplaatsen werden één of meerder exemplaren aangetroffen. De hieronder volgende macroscopische beschrijving is gesteund op één exemplaar, dat van jong tot oud werd gevolgd (locatie C5.36.12).

Macroscopie:

Hoed: vrij fors, volgroeid met diameter van 58 mm, aanvankelijk parabolisch, bij het uitgroeien meer afgevlakt, met 25 mm brede umbo; de hoedrand licht ingerold; kleur wit tot crème; viltig aan de umbo, viltig tot grofvezelig aan de rand; de rand licht splijtend bij verouderen.

Lamellen: opvallend licht van kleur, bleekoker, zelfs met wat roze tint; bochtig aangehecht; 7 lamellen per cm, telkens 3 tussenlamellen (2 korte en 1 langere).

Steel: fors, tot 70 mm lang en 12 mm breed, cilindrisch, iets verbreed naar de basis tot 15 mm, de basis wat knolvormig, tot 20 mm breed; diep verzonken in het zand; berijpt in bovenste 1/3, maar moeilijk waar te nemen door het aanklevende zand; wit over gehele lengte.

Vlees: wit zowel in de steel als in de hoed; met zwakke, na doorsnijden flink spermatische geur.

Microscopie:

Sporen: (8)8,5-10,5 x 3,5-4(5) μm , Q: tot 2,5, smal ellipsoïd tot cilindrisch, top dikwijls wat versmald, glad, zonder kiemporie, tamelijk dikwandig.

Basidiën: 4-sporig, 18-30 x 7-8,5 μm , kort knotsvormig; sterigmen tot 3,5 μm lang

Cheilocystiden: 40-70 x 12-23 μm , knotsvormig tot breed fusiform, dikwandig, zelden met kristallen aan de top; vermengd met talrijke, min of meer clavate, dunwandige paracystiden.

Pleurocystiden: 45-65 x 10-20 μm , knotsvormig, dikwandig met nogal schaarse kristallen aan de top.

Caulocystiden: schaars, enkel in bovenste 1/3 van de

steel, 20-50 x 8-15 μm , knotsvormig, dikwijls dikwandig.

Hoedhuid: een cutis met gladde tot fijn geïncrusteerde, cilidrische hyfen, met bleekgeel membranair pigment, 7-9 μm breed; lager gelegen hyfen 9-25 μm breed, met gezwollen, kortere elementen.

De aanwezigheid van gladde sporen en dikwandige cystiden doet deze vezelkop belanden in het subgenus *Inocybe*. Hoewel de microscopische kenmerken van deze Vezelkop vrij specifiek zijn, heeft men ze niet echt nodig om tot een zekere determinatie te komen. De macroscopische kenmerken zijn immers, samen met het biotoop, van doorslaggevende aard bij de bepaling.

Voorkomen

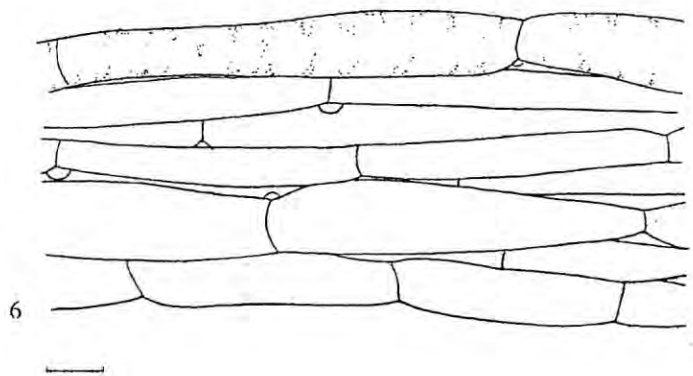
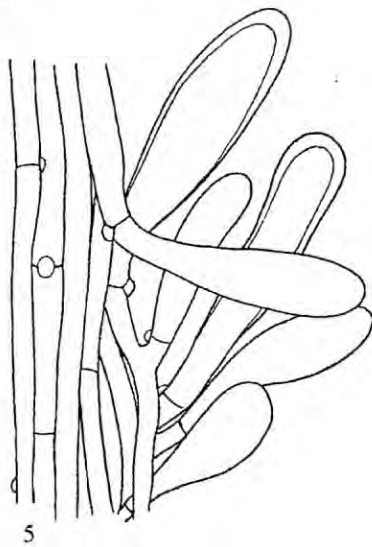
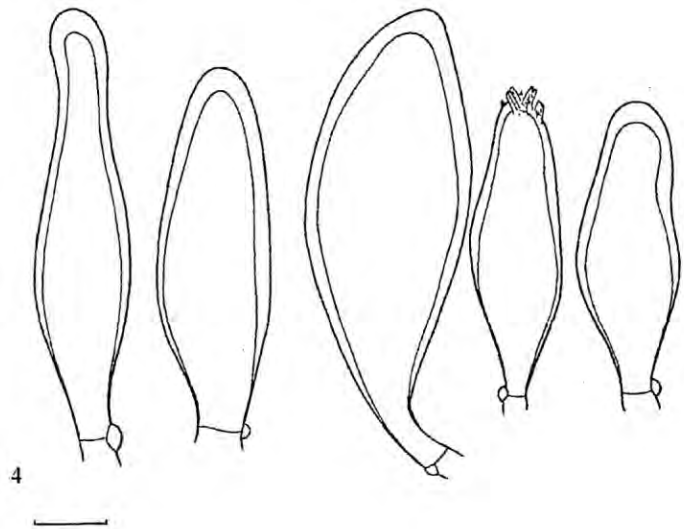
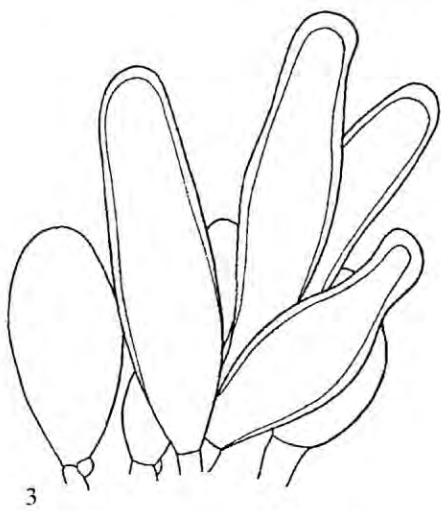
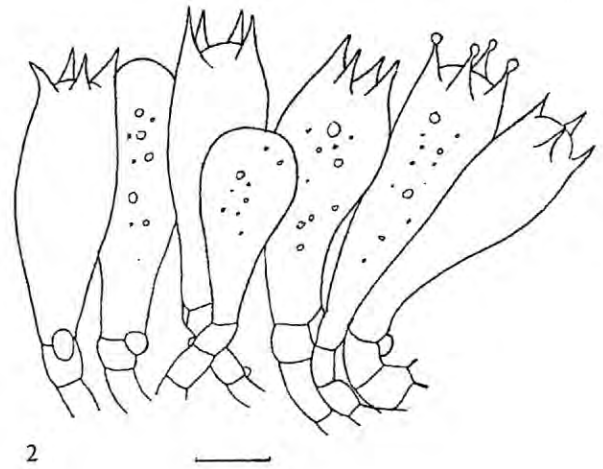
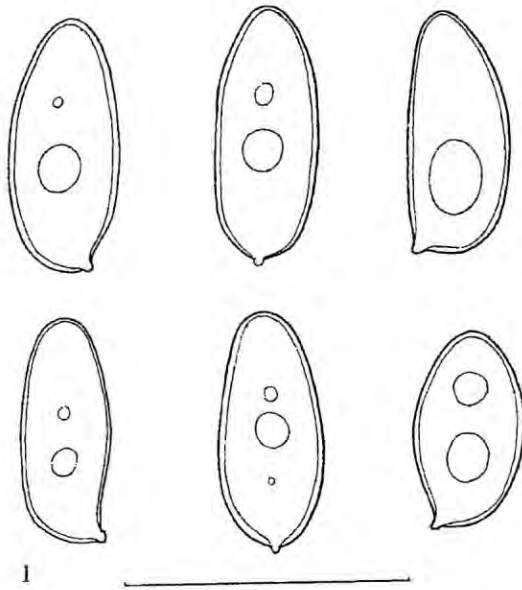
De Witte heidevezelkop staat beschreven als zeldzaam en bedreigd. Bij navraag is hij sinds meer dan 20 jaar niet meer vermeld uit de provincies Antwerpen en Limburg (Funbel en Lenaerts 2003), toch de streken waar men geschikte biotopen vindt. In 1993 en 2003 zijn er nog meldingen in respectievelijk Gelrode en Kwaremont (Funbel).

De huidige waarnemingen:

- 1) Oktober 2004 C5.36.12
Herentals. J. Paulussen (Herbarium J. Volders)
- 2) Oktober 2004 C5.36.21
Herentals J. Paulussen
- 3) Oktober 2004 C5.14.22
Oostmalle W. Veraghtert
- 4) Oktober 2004 B5.54.44
Oostmalle W. Veraghtert
- 5) November 2004 B5.53.13
Westmalle W. Veraghtert

Waarom deze Vezelkop nu weer in opgang is, is niet duidelijk. De heidebiotopen zijn er de laatste jaren, zeker in omvang, niet op vooruitgegaan. Gezien het opvallende karakter van deze Vezelkop lijkt het mij weinig waarschijnlijk dat hij gewoon jaren over het hoofd zou gezien zijn. Natuurlijke fluctuaties zijn niet altijd in te schatten, vandaar misschien deze nieuwe verschijningen in onze provincie.

Met dank aan Jos Volders voor de tekeningen, Emile Vandeven voor het opzoeken van de Funbelgegevens en Wim Veraghtert voor zijn waarnemingen en gegevens.

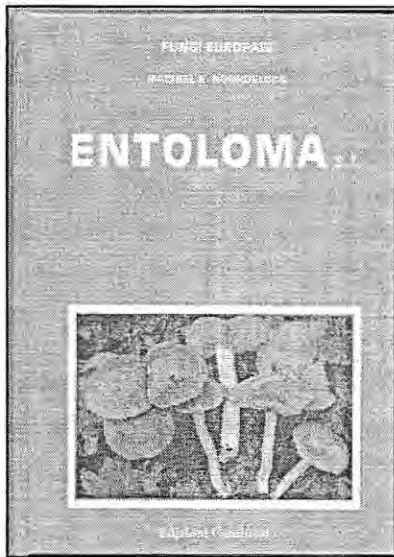
Referenties

Funbel: databank van de KAMK voor

verspreidingsgegevens van fungi en myxomyceten

Lenaerts L. (2004) – Atlas Paddestoelen in Limburg.

Boekbesprekingen

Noordeloos M.E. (2004) *Entoloma s.l. Supplemento*.

Fungi Europaei 5a: 761-1378. 389 foto's en 25 aquarellen. 102 micro-tekeningen. ISBN 88-901057-4-7

Ed. M. Candusso (Alassio, Italië). Prijs 68 €.

Twaalf jaar geleden schreef Noordeloos in zijn Europese satijnzwammenmonografie ("*Entoloma s.l.*", Fungi Europaei 5: p. 7) dat er nog nieuwe taxa te beschrijven zijn, gezien sommige delen van Europa qua satijnzwammen nog niet goed bestudeerd waren. Dit bleek uitermate waar, want met dit boek kreeg de studie van *Entoloma* in Europa een duwtje in de rug, en zijn ondertussen vele tientallen nieuwe taxa beschreven, meestal in samenwerking met Noordeloos zelf. De tijd bleek meer dan rijp voor een aanvulling op deze monografie, en dit resulteerde in een bijna even dik boek!

←*Inocybe sambucina*. 1: sporen, 2: basidiën, 3: cheilocystiden met paracystiden, 4: pleurocystiden, 5: steelcortex met caulocystiden, 6: hoedhuid; maatstreep = 10 µm.

Het nieuwe deel start met herwerkte sleutels tot alle taxa. Ik heb ze al een paar maal uitgetest, en vind ze nog altijd goed in elkaar zitten. De sleutel is nu ook onderverdeeld in een groter aantal deelsleutels, wat praktisch is. Let wel, *Entoloma* blijft een moeilijk geslacht, waar men moet in groeien. Veel soorten zijn voor de gemiddelde mycoloog pas determineerbaar, wanneer gewerkt kan worden met rijke, verse collecties. Sommige dichotomieën zullen in bepaalde gevallen altijd lastig blijven: gespen ja/nee, geincrustreerd pigment ja/nee, cheilocystiden ja/nee etc.

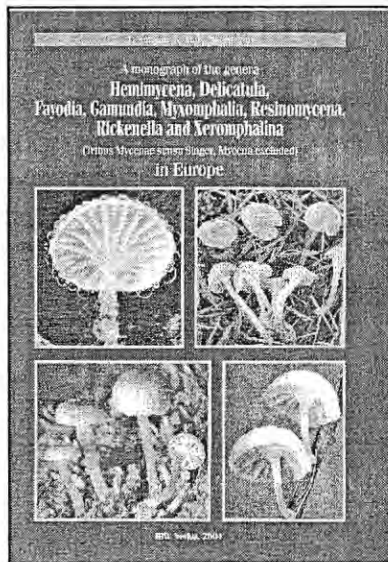
Daarna volgt een opsomming van de 341 soorten (genummerd) en variëteiten en vormen (aangeduid met a,b,c,... behalve *Entoloma sericeum* var. *cinereo-opacum*, die blijkbaar apart wordt genummerd). Die nummers zijn handig voor het bladeren naar foto's, waar de soorten met hetzelfde nummer staan. Bij soorten die reeds in het eerste deel zijn behandeld, wordt enkel naar eventuele recente literatuurgegevens verwezen (soms wel nieuwe opmerkingen), bij de andere soorten (incl. een 30-tal gloednieuwe soorten) worden beschrijvingen en figuren van microscopische tekeningen gegeven. Daarbij o.a. 'onze' soort uit de Gulke Putten, *Entoloma moliniophilum* (ondertussen ook uit Frankrijk bekend), maar ook naar *Entoloma difforme* Naveau, tot voor kort een raadsel beschreven uit de Antwerpse Kempen, maar nu in ere hersteld op basis van een vondst met aquarel uit Duitsland. Soms toch wat slordigheden: bij *E. sinuatum* bv., had men moeten verwijzen naar de gekelderde poging van Redeuilh om de soortnaam *E. lividum* te conserveren (maar de betreffende referenties staan wel in de literatuurlijst).

Na de aanvullingen op de bibliografie (die me niet exhaustief lijken), volgt een nieuwe iconografie, waarin foto's naast enkele aquarellen van zoveel mogelijk soorten zijn opgenomen. De meeste van deze foto's zijn fraai, sommige zijn wel van mindere kwaliteit, en – niet zo verwonderlijk – is van een aantal soorten geen foto weergegeven. Het bladeren doorheen deze foto's doet nu eens watertanden (bv. *Entoloma fulvoviolaceum*), maar soms ook de wenkbrauwen fronsen omdat sommige soorten zo goed op elkaar lijken. In het eerste deel schrijft Noordeloos (1992: 40): '*I have been careful not to*

lump to hastily, and this may result in a fairly narrow species concept', waarbij hij niet uitsluit dat meer gegevens over de variabiliteit van (minder bekende) soorten kan leiden tot synoniemen. Zover lijkt het nog niet gekomen. Bijvoorbeeld, de door Vesterholt voorgestelde synoniemie van *Entoloma cyanoviridescens* met *E. cruentatum* (Fungi non Delineati 21) blijkt nog niet aanvaard. André de Haan wees me dit jaar nog op de onduidelijke verschillen tussen *Entoloma calthionis* en *E. ventricosum*; de foto's van deze soorten in het nieuwe boek brengen hier zeker niet meer duidelijkheid in. En is bv. een bruine snede een goed kenmerk om een onderscheid te maken tussen *E. fuscomarginatum* en *E. elodes*? Verdere studies zijn nodig om dit boeiend geslacht in Europa uit de diepen, maar Noordeloos leverde hiertoe alvast weer een toe te juichen instrument. Uit Vlaanderen zijn ondertussen ong. 110 soorten satijnzwammen met zekerheid bekend. Dit aantal kan nog beduidend stijgen, en dit boek zal daar zeker toe bijdragen.

Ruben Walley

Antonín, V. & Noordeloos, E.M. (2004) A monograph of the genera *Hemimycena*, *Delicatula*, *Fayodia*, *Gamundia*, *Myxomphalia*, *Resinomyceana*, *Rickenella* and *Xeromphalina*. (Tribus Mycenae sensu Singer, *Mycena* excluded) in Europe.

Eching, IHW-Verlag. 280 p., 65 fig., 56 kleurpl.. ISBN 3-930167-56-5. Prijs 75 €.

De tandem Antonín & Noordeloos produceerde een

derde monografie (eerder publiceerden zij bij dezelfde uitgever 2 boeken over de marasmioïde en collybioïde fungi; Libri Botanici 8, 1993 en 17, 1997). Ditmaal is een revisie van *Hemimycena* en enkele nauwverwante kleinere genera aan de orde, geheel in de stijl en vorm van de vorige monografieën: dit is met uitvoerige beschrijving, foto, citatie van bestudeerd materiaal, opsomming van alle bekende nomina dubia en uitgesloten namen, en Duitse samenvattingen.

In *Hemimycena*, de hoofdbrok van het boek, worden nu 35 soorten, waaronder 4 nieuwe, onderscheiden. Bij de nieuwe soort *Hemimycena crispuloides* ontbreekt wel de aanduiding spec. nov., wat deze soort voorlopig ongeldig maakt, want er ontbreekt ook een lijst met novitates in het nieuwe boek (dus ook geen onrechtstreekse aanduiding dat er een nieuwe soort wordt beschreven). Als leken in *Hemimycena* probeerden wij dit seizoen een paar keer de sleutel uit. De keuzes die leiden tot de deelsleutels vonden we niet gemakkelijk, maar waarschijnlijk is hier (net als bij *Entoloma*) een beetje ervaring handig. Mijn eerste kennismaking met *H. mairei* ging ook niet van een leien dakje, omdat de sporenteekeningen mooie ellipsoïde sporen weergeven, terwijl het ding (net als in de beschrijving, zie bv. ook British Fungus Flora) meestal sporen met een spitse toelopende zijde heeft. Toch lijkt me (eindelijk eens) flink werk gemaakt van dit genus; we hopen er alvast veel te vinden.

In *Delicatula* wordt slechts 1 soort erkend, nl. *Delicatula integrella* (Plooiplaatzwammetje); *D. cuspidata* (bv. behandeld in Ludwig's Pilzkompendium) beschouwt men als een nomen dubium (materiaal van Ludwig niet bekeken?). Bemerkt bij *Resinomyceana saccharifera*, de Zeggenmycena, het nieuwe synoniem *Marasmiellus ornatisissimus* (sic). De genusafbakening (en taxonomische positie) van het kleine genus *Rickenella* blijft nog steeds niet volledig helder. Antonín & Noordeloos stellen dat er overgangsvormen zijn tussen *Rickenella* en het recent beschreven genus *Contumyces* (syn.: *Jacobia* Contu, ongeldig), maar transfereren voorlopig nog niet alle namen naar *Rickenella*. Bemerkt hier dat *Marasmiellus rosellus*, eerder reeds behandeld in het eerste boek, nu behandeld wordt als *Contumyces rosella*. Van *Rickenella fibula* var. *hydrina* en *R. mellea* zijn geen foto's opgenomen, terwijl men die wel kan vinden op het internet. Op het net vindt men hier en daar trouwens ook betere foto's dan deze in het boek; gezien het toch een dure uitgave betreft (stuk duurder dan Italiaanse uitgaven...), hadden de auteurs daarom misschien toch nog iets meer inspanningen bij dit

facet van de afwerking kunnen leveren. De inhoud blijft uiteraard belangrijker, en het staat nu al vast dat deze kwaliteitsvolle bewerking veel mycologen zal stimuleren om deze kleine genera beter te bekijken,

wat in bepaalde gevallen misschien weer tot nieuwe inzichten zal leiden.

Ruben Walley

Nieuwtjes uit de recente tijdschriften

Karel Van de Put

Cryptogamie, Mycologie 25, 1, 2004

In deze aflevering vinden wij enkel het vermelden waard de beschrijving van *Tulasnella echinospora* sp. nov. uit Zweden door P. Roberts met microtekeningen, ook van *T. pallida* en *T. brinkmannii* en een bijdrage tot de kennis van de soorten uit het genus *Aphanobasidium* door J. Boidin et al., met een sleutel, beschrijving van de soorten en enkele sporentekeningen. De andere bijdragen gaan o.a. over tropische *Russula*'s en *Lactarii*.

Schweizerische Zeitschrift für Pilzkunde 2, 2004

Als paddestoelen van de maand vinden wij met kleurenfoto en microtekeningen *Ossicaulis lignatilis* en *Geopora foliacea* waarbij deze laatste vergeleken wordt met *Sepultaria arenicola* (kleurenfoto).

T. Stijve bespreekt de invloed van de paddestoelen in de Art Nouveau met enkele kleurenafbeeldingen en M. Magnetti stelt *Disciotis venosa* voor, met een kleurenfoto. Bij de bespreking van enkele interessante vondsten uit 2003 brengt P. Buser kleurenfoto's van *Boletus pulchrotinctus*, *B. depilatus* en *Stropharia albocrenulata*.

Bulletin Mycologique et Botanique Dauphiné-Savoie 173, (2), 2004

J-M. Cagnot beschrijft *Hygrophorus pustulatus* f. *niphoides* f. nov. met kleurenfoto en microtekening. *Inocybe perlata* en *I. albovelata* worden met kleurenplaat en microtekening voorgesteld door A. Ferville. In zijn bijdrage tot de kennis van de Hoge Vallei van de Arve bespreekt J-L. Cheype *Lasiobolium variegatum* en *Cystella dentata* met kleurenfoto, microfoto en microscopische tekening. *Entoloma lilacinoroseum* wordt in de kijker gesteld door Sylviane en J-M. Moingeon met kleurenfoto en microtekening. P-A. Moreau en J-C. Deiana bespreken de variabiliteit van *Alnicola salicis*, met kleurenfoto en microtekeningen. Het probleem van de taxonomische plaats van *Macrotypula contorta* wordt nader bekeken door M. Raillère-Burat, met een kleurenfoto.

Field Mycology 5, (1), 2004

Als paddestoelenportret wordt *Geastrum triplex* voorgesteld.

M. Ainsworth vond *Hymenochaete carpatica* in Zuid-Engeland en vergelijkt deze soort met *H. cinnamomea* met micro- en macrokleurenfoto en een vergelijkende tabel met sporenmaten.

A.W. en G.M. Brand bespreken het teliosporenstadium van *Gymnosporangium confusum* met een kleurenfoto. De groene *Russula*'s *R. aeruginea*, *R. heterophylla* en *R. cyanoxantha* f. *peltereaui* worden besproken door P. Cullington, met kleurenfoto's en microtekening. Verder vinden wij nog een identificatiesleutel voor het hout van de meest voorkomende Britse loofboomsoorten.

Field Mycology 5, (2), 2004

Limacella guttata is het onderwerp van het paddestoelenportret. T.W. Eggerling vond de truffelachtige ascomycete *Paurocotylis pila* op het eiland Orkney, met verspreidingskaart en kleurenfoto. *Piptoporus quercinus* wordt voorgesteld door R. Fortey en S. Skeates, met kleurenfoto en microtekening. M. Ainsworth deed een intensieve zoektocht naar *Gloeoporus dichrous* in Zuid-Engeland, met kleurenfoto's en een verspreidingskaartje.

G. Dickson en E. Emmett vergelijken *Hydnellum auratile* met *H. aurantiacum*, met een vergelijkingstabel en kleurenfoto van beide soorten. P. Roberts breekt een lans om eens selectief te gaan zoeken onder wilg, met kleurenfoto van *Exidia recisa* en *Lactarius aspideus*.

Miscellanea mycologica 78, 2004

J.J. Wuilbaut brengt een overzicht van bijzondere vondsten van de laatste winter met kleurenfoto's van *Psilocybe montana*, *Mycocalia duriaeana*, *Typhula* cfr. *setipes*, *Ceriporia purpurea*, *Resupinatus trichotis*, *Galerina autumnalis*, *Flammulaster granulosus*, *Mycena erubescens*, *M. hiemalis*, *Sarcoscypha coccinea*, *Phaeogalera oedipus*, *Pseudoplectania nigrella*, *Clitocybe vermicularis*, *Lasiobolus cuniculi*, *Gyromitra esculenta*, *Pholiotina aporos*, *Psathyrella spadiceogrisea*, *Helvella monachella* en *Melanoleuca*

cognata. Samen met P-A. Moreau bespreekt dezelfde auteur een vermoedelijke eerste vondst van *Galerina bresadolana* in België, met kleurenfoto's en microtekening. Verder geeft hij nog een korte revisie van het genus *Gloeophyllum* met kleurenfoto's van *G. sepiarium*, *G. trabeum* en *G. odoratum*. Mireille Lenne bespreekt een vondst van *Saccobolus depauperatus* die tabellarisch wordt vergeleken met *S. versicolor* en *S. caesariatus*.

Mycologist 18, (1), 2004

Lachnum luteovinosum sp. nov. wordt voorgesteld door P. Wilberforce en P. Smith, met kleurenfoto's en microtekening. P. Shaw et al. deden een tweejarig onderzoek naar de mycoflora op bodembedekkende houtschilfers. Verder zijn er nog enkele kleine artikeltjes over bio-illuminiscentie bij schimmels, het Quorn mycoproteïne, een *Phallus impudicus* die het asfalt doorboort en een verhaal over de in vergetelheid gevallen Franse mycoloog Millardet, de uitvinder van de beroemde Bordelese pap.

Zeitschrift für Mycologie 70, (1), 2004

A. Heller en P-J. Keizer bestudeerden de fungiflora van de Duits-Nederlandse Noordzee-eilanden, met kleurenfoto's van *Dentocorticium utribasidium* en *Galerina permixta* en microtekening van *Aleurodiscus phragmitis*. P. Karasch gaat verder met een 4de bijdrage van de fungiflora van het Vijfmerenland met kleurenfoto van *Hygrophorus lucorum*, *Omphalina acerosa*, *Pseudobaeospora celluloderma*, *Hypocrea lixii* en *Trichophaea velenovskyi*. L. Krieglsteiner geeft een overzicht van ascomycetenvondsten tijdens een paddestoelenseminarie in 2003. In zijn 1ste bijdrage tot de studie van *Cortinarius* beschrijft R. Kärcher *C. elatior*, *C. mucifluoides* en *C. lividoochraceus* met kleurenplaten en microtekeningen. T. Huckfeldt en O. Schmidt brengen een sleutel tot de huiszwammen met hyfenstrengen. *Cerinomyces pallidus* is een eerste vondst voor Duitsland die voorgesteld wordt door T. Huckfeldt en J. Hechler, met microtekeningen, kleurenfoto en een sleutel tot alle soorten van dit geslacht. Ook nieuw voor Duitsland is *Tulostoma pulchellum* voorgesteld door H. Kreisel met kleurenfoto en sporenscaan en *Dianema corticatum* wordt gemeld met kleurenfoto en beschrijving door A. Kuhnt.

Documents Mycologiques T. 33, F. 131

In zijn 2de bijdrage tot de kennis van de macromyceten uit het noordelijk Iberisch schiereiland bespreekt R. Sasia *Cortinarius balaustinus*, *C. cagei*, *C. cohabitans*, *C. disjungendis*, *C. strenuipes* f.

parvisporus ad int., *Inocybe* cf. *terrigena*, *I. brevicystis*, *I. curvipes*, *I. mixtilis* en *I. putilla*, alle met kleuren- en microfoto. G. Guzmàn et al. vermelden nieuwe vondsten van *Asproinocybe* en *Tricholosporum* met microtekeningen en sporenscaans van *A. (=Tricholoma) nodulospora*. G. Medardi bestudeerd het genus *Durella*, met sleutel en vergelijkende tabellen en A. Lantieri bespreekt *Cheilymenia raripila* met microfoto en kleurenfoto en een tabellarische vergelijking met andere gelijkende geslachten. *Russula langei* var. *cutefractoides* var. nov. wordt voorgesteld door M. Bon en E. Rann met kleurenfoto en microtekening. E. Ferrari beschrijft *Inocybe striata* var. *variicystidiata* var. nov., met kleurenfoto en microtekening.

Schweizerische Zeitschrift für Pilzkunde

Als paddestoelen van de maand vinden wij met kleurenfoto en microtekeningen *Helotium rhizophilum* en *Melanoleuca* sp., deze laatste wat gelijkend op *M. congregata*. H. Clemençon bekijkt de lactifere hyfen van *Mycena galopus* en brengt een eerste uitweiding over *Schizophyllum commune*. M. Maggetti bespreekt *Suillus collinitus* die hij in een tabel vergelijkt met *S. granulatus*, met kleurenfoto. Verder nog een artikel over het misleidend gebruik van de Chinese truffel in plaats van de Perigordtruffel en nog een stukje over het *Caesium 137*.

Bolletino del Gruppo micologica G. Bresadola 46, 2, 2003

P-A. Moreau en F. Padovan bespreken *Psathyrella chondroderma* en *P. gossypina* met kleurenfoto en microtekeningen. Uit Emilia-Romana neemt L. Lanconelli *Coprinus callinus*, *Agaricus geesterani*, *A. cupressicola* en *A. gennadii* onder de loep met kleurenfoto's en microtekeningen. Het genus *Cystoderma* wordt voorgesteld door het redactiecomité, met kleurenfoto's van *C. terrei*, *C. fallax*, *C. amianthinum* en *C. cacharias*. In hun 6de bijdrage over het genus *Melanoleuca* handelen R. Fontela et al. over de interpretatie van *M. stridula*, met kleurenfoto's en microtekeningen. E. Ferrari en E. Brignoli vonden *Inocybe proximella* var. *parvulorosea* var. nov. ad int., *I. xanthocephala* f. *albastipitata* ad int., *I. geraniolens* en *I. terrifera*, alle met kleurenfoto en microtekeningen.

Mycolux 2004, 2

J-M. Pirlot bespreekt achtereenvolgens *Clavalunopsis corniculata*, *Fayodia pseudoclusilis*, *Hygrocybe fornicata* var. *streptopus*, *Hygrophorus hypothejus*, *Pluteus romellii* en *Strobilurus tenacellus*, met

microtekeningen en kleurenfoto's. Dezelfde auteur geeft enkele toelichtingen bij de door teken overgebrachte ziekte van Lyme. Verder zijn er nog kleurenfoto's van *Sclerotinia sclerotiorum* en *Neodasyscypha cerina*, die een verslag van een werkweek in de Vendée opluisteren en van *Coprinus lagopus* en *Pulcherricium caeruleum* die de voor- en achterflap versieren.

Coolia 47, 2004

(1) P.-J. Keizer maakt een statistische analyse van het paddestoelenseizoen 2003, met temperatuur- en neerslagtabellen en -kaarten. Van *Mollisia* en verwanten wordt in een eerste bijdrage door M. Nauta het genus *Belonopsis* voorgesteld. E. Brouwer en G. J. Ilbrink bespreken de mycoflora van oude begraafplaatsen aan de zuidoostelijke Veluwerand. De vondst van een fossiele polypoor is de reden voor P.-J. Keizer om even uit te weiden over fossiele paddestoelen. *Camarops lutea* wordt door L. Rommelaars en A. Aptroot als nieuw voor Nederland vermeld, wat ook F. Benjaminsen vermoedt voor *Russula helodes*. In een artikel getiteld "Sex, bastaarden en exoten" behandelt T. Kuyper het probleem van de hybridisatie. N. en M. Dam bespreken in "Begin eens met..." de Gele trilzwam en brengen een sleutel tot de opvallendste trilzwamachtige paddestoelen van Nederland.

(2) E. Arnolds en M. Groenendaal stellen de eerste Nederlandse vondst van *Lepiota brunneoilacea** voor, met habitus schets en microtekening. De ecosysteemeffecten van schimmelkwekende termieten worden onder de loep genomen door T. Kuyper. Naar aanleiding van het na jaren terug vinden van *Hygrophorus agathosmus** vergeleken E. Arnolds et al. de mycoflora van jonge sparrenbosjes, met vergelijkende vindlijsten. A. Houter filosofeert over de invloed van kleuren en geuren der paddestoelen als afweermiddel of als aantrekkingskracht. In zijn mycologisch avontuur in de Kaaistoep bespreekt L. Rommelaars *Omphalina chlorocyanea**, *Belonium incurvatum*, *Typhula culmigena* en *Belonopsis excelsior*, met enkele microtekeningen. In de bespreking van gemakkelijk herkenbare plantenparasieten bespreekt A. Termorshuizen *Gymnosporangium fuscum**, met een tabellarisch overzicht van nomenclatuur,

waardplanten, specificiteit van 6 in Europa voorkomende *Gymnosporangium*-soorten en een sleutel tot de op Jeneverbes groeiende Europese soorten. Verder geeft M. Noordeloos notities over *Pholiota* naar aanleiding van de Europese monografie van Jan Holec en vinden wij nog verslagen van binnen- en buitenlandse werkweken. Met kleurenfoto's van * en van *Amphinema byssoides*, *Lyophyllum gangrenosum*, *Melanophyllum eyrei* en *Conocybe aeruginosa*.

(3) N. Dam en T. Kuyper gaan verder met hun *Cortinarius* studie met groep 26, de slanksporige *Telemonia*'s, met sleuteltje tot de Nederlandse soorten en met sporentekeningen. M. Groenendaal bespreekt een rijke *Hygrophorus*berm op Texel, G.A. de Vries vermeldt *Elaphomyces asperula* en B. de Vries *Eichleriella alliciens* als nieuw voor Nederland. Verder is deze bijdrage vooral besteed aan excursieverslagen met opvallend heel wat over kleine onbewoonde eilandjes. Met kleurenfoto's van *Claviceps purpurea*, *Cortinarius fusisporus*, *C. heterosporus*, *C. violilamellatus*, *Typhula capitata* en *Discina ancilis*.

(4) B. de Vries brengt verslag uit van een mycologische excursiereis in Oost-Canada, met vindlijst. L. Raaijmakers vond een nieuwe locatie van *Clavulinopsis vernalis**, de Lenteknotszwam. Het mycologisch avontuur in de Kaaistoep van L. Rommelaars en J. Hengstmengel gaat verder met de bespreking van *Discinella menziesii** en *Hymenoscyphus bryophilus** (met microtekeningen). Als gemakkelijk herkenbare plantenparasiet stelt A. Termorshuizen *Verticillium dahliae* voor, met zwartwit foto's. T. Kuyper bespreekt het verband tussen mycorrhizavormende schimmels en orchideeën, waarbij heel wat heterobasidiomyceten zijn betrokken. *Syzygospora mycophaga* is nieuw voor Nederland en wordt met microtekening voorgesteld door B. de Vries. J. Annema-Balke heeft problemen met de bijna steeloze vorm van *Ganoderma lucidum*, met een tabellarische vergelijking met *G. resinaceum*. Bij de bijzondere vondsten vinden wij *Clavulinopsis vernalis* en *Agrocybe rivulosa*, *Galerina triscopa*, *Podostroma alutaceum*, *Ganoderma* X en *Mutinus elegans** (met kleurenfoto's van *).

Nieuwtjes uit de bibliotheek

Italiaanse publicaties zijn verzorgd en interessant. Daarom blijven we de lopende reeksen aanvullen.

Fungi Non Delineati is er één van, uitgegeven door Candusso. Bijgekomen zijn: Lago-Alvarez, Castro, *Macrobasidiomicetos asociados a Eucalyptus - Part 27* (Baf 013/27), Eyssartier, *Notes sur cortinaires et psathyrelles rares et nouvelles - Part 28* (Baf 013/28), Cadinanos, *Cortinarius subgen. Phlegmacium raros o interesantes - Part 29* (Baf 013/29) en de *Index 1-29* (Baf 013/index). *Fungi Europaei* is een andere reeks. Van Machiel Noordeloos verscheen *Entomola* (Vol 5A) *Supplemento* (Atl 013/5a). *Supplement* genoemd, maar wel degelijk een volwaardig boek. Van Neville, Poumarat hebben we het deel *Amaniteae* (Vol 9) (Atl

013/9). Uit Frankrijk is van Bidaud et al, *Atlas des Cortinaires Vol. 14* (Atl 007q) aangekomen. In de reeks basisrapporten van onze eigen bosreservaten, van het Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer, is *Wijnendalebos aan de beurt* (Toe 036f). Nog uit eigen land kregen we het eindwerk van Martine Van Audenhove, *Macrofungi op groot dood populierenhout in Vlaanderen* (Alg 066). En last but not least uit Tsjechië een heel mooi fotoboek van Cech, *Velky Fotoatlas Hub* (Atl 037). Wat me echt plezier zou doen, is dat deze werken ook goed benut worden. Uiteindelijk is dat toch het doel ervan, niet? Tot zwams,
Pascale

Website News

Niet alleen hebben de mensen de weg naar de Ring van Antwerpen teruggevonden en is de Bioruimte tot in april weer gemakkelijk bereikbaar omdat alle afritten weer open zijn. Tevens hebben ze de weg naar onze website in hun routeplanning gestoken.

De laatste 3 maanden is het aantal bezoeken fameus gestegen. Even alles op een rij zetten. Juli was de startmaand bij onze nieuwe provider. We telden gemiddeld 17,55 bezoeken per dag, in augustus 21,97, september 29,37 en oktober 42,87!

Een hele vooruitgang. Onze topmaand tot nu toe is dus oktober met 1329 bezoeken, waarvan 1080 unieke. D.w.z. dat er 1080 verschillende mensen vanuit heel de wereld ons een bezoekje gebracht

hebben. Het aantal unieke bezoeken sinds begin juli is 2688 en het totaal bezoeken 3448. Het verschil van 760 mensen geeft dus het aantal van diegenen die terugkwamen.

De inhoud wordt geregeld bijgewerkt. Ongeveer elke maand komt op de welkompagina de foto van de maand (foto's door leden gemaakt), de agenda's worden bijgehouden en de foto's van tentoonstelling, werkweek en -weekend zijn te bekijken. Nogmaals, heb je iets interessants over paddestoelen te vertellen en wil je het op de site publiceren, wees welkom.

Cyber-groetjes van een tevreden webmaster,
Pascale Holemans

Lidgeld 2005

De leden worden verzocht het lidgeld voor 2005, 18 EUR voor een individueel lidmaatschap of 20 EUR voor een gezinslidmaatschap, zo vlug mogelijk te betalen, ofwel contant of door overschrijving op bankrekeningnr. 320-4183209-57, op naam van de Koninklijke Antwerpse Mycologische Kring v.z.w. te Antwerpen. Men kan daarvoor het bijgevoegde overschrijvingsformulier gebruiken.

Buitenlandse leden betalen 20 EUR (het lidgeld verhoogd met extra verzendingskosten) voor een individueel lidmaatschap of 22 EUR voor een gezinslidmaatschap, contant of door overschrijving.

Voor onze buitenlandse leden geven wij hierbij de IBAN- en BIC nummers gekoppeld aan onze rekeningen:

000-1415744-29: IBAN BE26 0001 4157 4429 BIC BPOTBEBI

320-4183209-57: IBAN BE09 3204 1832 0957 BIC BBRUBEBB

Bij overschrijving uit het buitenland let er op dat eventuele kosten door de opdrachtgever gedragen moeten worden. Indien dit niet het geval is, dient 27 EUR te worden overgemaakt.

Vlaamse Mycologendag 2005

De mycologendag 2005 heeft plaats op **zaterdag 12 maart** in Universiteit Gent, K.L. Ledeganckstraat 35, 9000 Gent.

Welkom met koffie vanaf 9.30 u. (in peristilium voor auditorium 3, 4 en 5)

- 10.00 - 12.30 u: voordrachten
12.30 - 13.30 u: lunchpauze, broodjes en drankjes zullen te verkrijgen zijn
13.30 - 14.15 u: bestuursvergadering VMV, jaarvergadering met verkiezing
14.15 - 16.15 u: voordrachten over vondsten
(gedetailleerd programma volgt in nieuwsbrief V.M.V. december)

Achtste ontmoetingsdag Antwerpse Koepel voor Natuurstudie

ANKONA, de ANTwerpse KOepel voor NATuurstudie organiseert in 2005 voor de achtste maal haar jaarlijkse ontmoetingsdag. Op deze dag kan men contacten leggen en meer te weten komen over de lopende natuurstudieprojecten in de provincie Antwerpen. Iedere geïnteresseerde is van harte welkom op **zaterdag 12 februari 2005** in het provinciehuis, Koningin Elisabethlei 22 te 2018 Antwerpen vanaf **9u30**.

De voormiddag start met het openingswoord en een reeks korte oproepen, waarna de voordrachten starten van volgende themagroepen: beheer, amfibieën en reptielen, zoogdieren, paleontologie en sterrenkunde. In de namiddag staan langere voordrachten op het programma. Momenteel is nog niet het volledige programma bekend, maar u kunt alvast boeiende voordrachten over verscheidene onderwerpen

verwachten!

Geert de Blust komt spreken over de Kalmthoutse heide. Katja Claus houdt een voordracht over de toestand van de adders in Vlaanderen. Een voordracht over de roodborsttapuit en over zeezoogdieren staan waarschijnlijk ook op het programma.

Gedurende de ganse dag zijn info- en boekenstands van diverse natuurverenigingen te bezoeken. **De deelname aan deze studiedag is gratis maar inschrijven is noodzakelijk.** Voor meer informatie en inschrijving kan u terecht bij Peggy Beers (03 259 12 88 of natuur@pih.provant.be).

Het volledige programma is vanaf december te bekijken op www.ankona.be

Limburgse Koepel voor Natuurstudie organiseert veertiende contactdag

Op **zaterdag 15 januari 2005** organiseert de Limburgse Koepel voor Natuurstudie (LIKONA) haar jaarlijkse contactdag in het Limburgs Universitair Centrum (LUC) in Diepenbeek. Vanaf 8.45 u is iedereen welkom in het LUC, Universitaire Campus, gebouw D in Diepenbeek.

Voor het volledige programma van de contactdag (korte mededelingen, voordrachten binnen de werkgroepvergaderingen, en een overzicht van de posters) kan men terecht op de LIKONA-website. Alle LIKONA-leden, maar ook alle overige geïnteresseerden, worden uitgenodigd om deel te

nemen. Deze uitnodiging geldt uiteraard ook buiten de provinciegrenzen. De deelname is gratis, maar inschrijven is noodzakelijk
Voor inlichtingen en inschrijvingen kan men tijdens

de kantooruren terecht bij het LIKONA-secretariaat in Het Groene Huis, tel. 011 26 54 62, fax 011 26 54 55, e-mail: likona@limburg.be, internet: <http://www.limburg.be/likona/>

13de jaarboek Limburgse Koepel voor Natuurstudie

Naar jaarlijkse gewoonte publiceert het provinciebestuur het LIKONA-jaarboek. Ondertussen zijn we aan de dertiende uitgave. Dit boek is een jaarlijks overzicht van de natuurstudie in Limburg en wordt samengesteld aan de hand van wetenschappelijke werken over de natuur in Limburg. Het zijn voornamelijk de vrijwilligers van LIKONA, de Limburgse Koepel voor natuurstudie, die hiervoor zorgen.

Je kan het jaarboek bestellen door € 10 over te schrijven op rekeningnummer 000-0400447-31 van

het Provinciaal Natuurcentrum, Ontvangsten, Domein Bokrijk, 3600 Genk met de vermelding 'LIKONA Jaarboek 2003'.

De vorige jaarboeken zijn nog in voorraad voor wie zijn/haar reeks wil vervolledigen.

LIKONA-secretariaat
Provinciaal Natuurcentrum, Het Groene Huis
Domein Bokrijk, BE-3600 Genk
tel. 011 26 54 62, fax 011 26 54 55
mail: likona@limburg.be
website: www.limburg.be/likona

Educatieve avonden

De bijeenkomsten gaan door in het verenigingslokaal, de Bioruimte van de UA, Groenenborgerlaan 171 te 2020 Antwerpen, aanvang telkens om 20 uur, tenzij anders vermeld. Vóór iedere vergadering is er vanaf 19.30 uur gelegenheid om boeken uit de bibliotheek te ontlenuen.

dinsdag 4 januari	Nieuwjaarsreceptie (zie aankondiging p.110)
dinsdag 11 januari	Bijzondere Paddestoelen van 2004. Johan Paulussen heeft vorig jaar weer heel wat groot wild geschoten. Vanavond laat hij zijn mooie dia-trofeeën zien en geeft commentaar over vindplaats en typische kenmerken.
dinsdag 18 januari	Cursus microscopie 19.30 u
dinsdag 25 januari	Adviesraad
dinsdag 1 februari	Cursus microscopie 19.30 u
dinsdag 8 februari	De microscopie van <i>Mycena</i> 's. Leo Noten is onze specialist van dit genus. Vanavond laat hij de microscopie van een aantal soorten zien, die hij digitaal heeft vastgelegd. Dit is een ideale aanvulling op de cursus microscopie of gewoon een gelegenheid om wat op te steken over deze tere, elegante paddestoeltjes.
dinsdag 15 februari	Cursus microscopie 19.30 u
dinsdag 22 februari	Raad van bestuur
dinsdag 1 maart	Cursus microscopie 19.30 u
dinsdag 8 maart	Interessante vondsten van 2004. Jac Gelderblom geeft vanavond een overzicht van de mycologische verrassingen die hij vorig jaar uit onze bossen haalde. Het zal in ieder geval een bonte lijst zijn die zowel de beginners als de gevorderden onder ons zal boeien.
dinsdag 15 maart	Cursus microscopie 19.30 u
dinsdag 22 maart	Algemene vergadering van de Werkende leden.
dinsdag 29 maart	Voor dag en Meeldauw. Jos Volders bekijkt op onze excursies ook wel eens een groen bladje, met een Meeldauw erop. Deze fungi zijn waardgebonden of richten zich tot bepaalde plantenfamilies, dus om ze te herkennen is botanische kennis heel belangrijk.

Koninklijke Antwerpse Mycologische Kring

De Antwerpse Mycologische Kring werd opgericht in 1946. In 1963 werd het een vereniging zonder winstgevend doel. Zij heeft als doel de mycologie te bevorderen. De Koninklijke Antwerpse Mycologische Kring organiseert hiertoe excursies, vergaderingen, voordrachten, determinatieavonden, werkweken, demonstratiedagen, tentoonstellingen. Er wordt driemaandelijks een tijdschrift uitgegeven, AMK Mededelingen. Op onregelmatige tijdstippen verschijnt Sterbeecia, een publicatie genoemd naar de Antwerpse priester, mycoloog, kruidkundige en architect, Franciscus Van Sterbeec (1630-1693). In 1991 werden AMK Mededelingen en Sterbeecia bekroond met de Emiel Van Rompaeyprijs voor floristiek. Er wordt systematisch een gegevensbestand bijgehouden over de verspreiding van paddestoelen in ons land.

De Koninklijke Antwerpse Mycologische Kring onderhoudt ook contacten met andere mycologische verenigingen in binnen- en buitenland. De K.A.M.K. is erkend door de Vlaamse Mycologen Vereniging. De K.A.M.K. bezit een bibliotheek, die ondergebracht is in het verenigingslokaal, de Bioruimte van de UA, Groenenborgerlaan 171 te 2020 Antwerpen. Alle leden kunnen hieruit boeken ontlenuen.

Het lidgeld bedraagt 18 EUR per jaar, een gezinslidgeld 20 EUR. Betaling kan geschieden door overschrijving op bankrekening nr. 320-4183209-57 van de Antwerpse Mycologische Kring v.z.w. te Antwerpen. Buitenlandse leden betalen 20 EUR, 22 EUR voor een gezin, indien contant betaald wordt aan André Jacobs, Lode Zielenslaan 35 bus 7 te B-2050 Antwerpen of door overschrijving. Ten gerieve van onze buitenlandse leden geven wij hierbij de IBAN nummers gekoppeld aan onze rekeningen:

000-1415744-29: IBAN BE26 0001 4157 4429 BIC BPOTBEBI

320-4183209-57: IBAN BE09 3204 1832 0957 BIC BBRUBEBB

Bij overschrijving vanuit het buitenland lette men er op dat eventuele kosten toch door de opdrachtgever gedragen worden. Indien dit niet het geval is, dient 27 EUR te worden overgemaakt.

KAMK publicaties

Oude nummers van AMK Mededelingen en Sterbeecia kunnen verkregen worden bij Judith De Keyser, Vaartstraat 102, 2845 Niel, e-mail: judithdk@tiscali.be

Paddestoelenkartering

Secretariaat: Vandeven Emile, Opperveldlaan 14, B-1 800 Vilvoorde, tel: 02/267.74.18

Raad van bestuur van de Koninklijke Antwerpse Mycologische Kring v.z.w.

voorzitter: de Haan André, Bezemheidelaan 6, 2920 Kalmthout, tel.: 03/666.91.34

ondervoorzitter: Moorthamer Freddy, Eyckensbeekstraat 16, 9150 Kruibeke, tel.: 03/744.11.85

secretariaat & ledenadministratie: de Haan Myriam, Bezemheidelaan 6, 2920 Kalmthout, tel.: 03/666.91.34

schatbewaarder: Jacobs André, Lode Zielenslaan 35 bus 7, 2050 Antwerpen, tel.: 03/219.02.78

bibliothecaris: Holemans Pascale, Arthur Matthyslaan 89, 2140 Borgerhout, tel.: 03/322.40.05

andere bestuurders:

De Sutter Joke, Bloemenlaan 15, 2950 Kapellen, tel.: 03/664.94.14

Hendrickx Harrie (redactie AMK Mededelingen), Dalweg 16, 2328 Meerle, tel.: 03/315.87.69

Le Jeune Guy (coördinatie excursieprogramma), Beemdenlaan 67, 2900 Schoten, tel.: 03/658.54.31

Van de Put Karel, Dascottelei 72-2, 2100 Deurne, tel.: 03/366.37.26

Volders Jos (coördinatie excursieprogramma), Weverstraat 9, 2440 Geel, tel.: 014/54.91.44

Walleyrn Ruben (redactie Sterbeecia), Predikherenstraat 37, 8750 Wingene, tel.: 051/65.89.80